สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติ
การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

อ.พ. ๖/๒๕๕๕ สมัยสามัญทั่วไป

จัดทำโดย กลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ
โทร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐-๒

เรียกดูเอกสารได้ที่
www.parliament.go.th/library
LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ร่างพระราชบัญญัติ

การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ....

(นายกนก วงษ์ตระหง่าน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นในเวลาจำกัด เพื่อให้ทันใช้ประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือญัตติ ที่เข้าสู่การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยรวบรวมข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความ ข่าวจากสื่อต่าง ๆ และ/หรือสรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่สมาชิกรัฐสภา และผู้สนใจทั่วไป หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง เอกสารประกอบการพิจารณานี้ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑,๒,๓ สำนักวิชาการ เป็นผู้จัดทำ และเผยแพร่ทาง www.parliament.go.th/library ผู้ใดนำข้อความหรือส่วนหนึ่งส่วนใดในเอกสารนี้ไปลงพิมพ์ในเอกสารอื่น โปรดอ้างอิงที่มากำกับไว้ด้วย

ต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมโปรดติดต่อกลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ - ๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘ และ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๙

กลุ่มงานบริการวิชาการ
สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ผู้รับผิดชอบ

นางวิจิตรา วัชราภรณ์	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ
นางอารยะหญิง จอมพลาพล	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการวิชาการ ๓

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นายทนงศักดิ์ สุระคำแหง	นิติกรเชี่ยวชาญ
นายเชษฐา ทองยิ่ง	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
นางบุศรา เข็มทอง	นิติกรชำนาญการ
นายวิชาญ ทรายอ่อน	วิทยากรชำนาญการ
นายณัฐพล ยิ่งกล้า	นิติกรปฏิบัติการ
นางณิชพรรณ สงวนทองคำ	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน
นางมัลลิกา สมบัติศิริ	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน
นางสาวอัชฌา ไตรมาลัย	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน
นางสาวเมษณีญา สวนทรัพย์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางเสาวภา วาสนา	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

กันยายน ๒๕๕๕

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

		หน้า
๑.	บทสรุปสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ก
๒.	หลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายกนก วงษ์ตระหง่าน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	๑
๓.	สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายกนก วงษ์ตระหง่าน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	๒
๔.	ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ กับ ร่างพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายกนก วงษ์ตระหง่าน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	๔
๕.	การศึกษาพิเศษในประเทศไทย	๘
๖.	ปัญหาอุปสรรคและแนวโน้มในการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย	๑๓
๗.	การจัดการศึกษาพิเศษในต่างประเทศ	๒๔
๘.	การศึกษาเพื่อคนพิการ	๓๖
๙.	จำนวนสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และจำนวนนักเรียนพิการที่อยู่ในระบบการศึกษา	๔๗
๑๐.	บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๐
๑๑.	ภาคผนวก	
	ก. พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑	๕๘
	ข. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๒	๗๑
	ค. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒	๗๔

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร*

เนื่องจากการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการจัดการศึกษาทั่วไป จึงจำเป็นต้องจัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ เพื่อให้การบริการและการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการในด้านการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึงทุกระบบ ทุกระดับการศึกษา จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ในสมัยรัฐบาลพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑[๑]

ด้วยเหตุผลที่พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ ได้บัญญัติให้ครูการศึกษาพิเศษซึ่งทำการสอนคนพิการต้องมีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป ทำให้ไม่สามารถแต่งตั้งครูที่มีวุฒิการศึกษาพิเศษระดับปริญญาตรีเป็นครูการศึกษาพิเศษได้ มีผลให้ครูการศึกษาพิเศษซึ่งทำการสอนคนพิการมีไม่เพียงพอ

ดังนั้น เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๔ นายกนก วงษ์ตระหง่าน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ครูการศึกษาพิเศษ”ให้มีความหมายกว้างขึ้น และครอบคลุมครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษระดับปริญญาตรี หรือครูที่มีวุฒิการศึกษาพิเศษระดับปริญญาตรีที่ผ่านการประเมินทักษะการสอนคนพิการตามที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนดและปฏิบัติหน้าที่สอน จัดการศึกษา นิเทศ หรือหน้าที่อื่นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสถานศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชน รวมทั้งแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามมาตรา ๑๑ ของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว [๒]

ต่อมา ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญทั่วไป) ในวันพุธที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕ ได้มีสมาชิกฯ เสนอญัตติขอเปลี่ยนระเบียบวาระการประชุม โดยขอให้เลื่อนกฎหมาย ๑๓ ฉบับ ขึ้นมาพิจารณาก่อน โดยมีร่างพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ ..)พ.ศ. .... ซึ่งนายกนก วงษ์ตระหง่าน กับคณะ เป็นผู้เสนอ รวมอยู่ด้วยซึ่งที่ประชุมเห็นชอบ [๓]

ทั้งนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า“ครูการศึกษาพิเศษ”รวมทั้งแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามมาตรา ๑๑ แห่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวนั้น มีประโยชน์ ดังนี้

๑. ลดปัญหาการขาดแคลนครูการศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติหน้าที่สอน จัดการศึกษา นิเทศ หรือหน้าที่อื่นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสถานศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชน

---

* **ที่มา** : สรุปและเรียบเรียงโดยนายวิชาญ ทรายอ่อน วิทยากร ชำนาญการ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ สำนักวิชาการ

[๑] พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๘ ก ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

[๒] “ร่างพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....” นายกนก วงศ์ตระหง่าน กับคณะเป็นผู้เสนอ ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) ในวันพุธที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๕ เวลา ๑๓.๐๐ - ๒๑.๐๐ นาฬิกา ณ ตึกรัฐสภา

[๓] บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๒ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๒. ทำให้ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนการศึกษาพิเศษที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวนมาก มีโอกาสได้รับการประเมินและยกระดับเป็นครูการศึกษาพิเศษหากผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

๓. โรงเรียนการศึกษาพิเศษทั้ง ๔๓ โรง มีครูการศึกษาพิเศษเพียงพอ และสามารถจัดการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐานการเรียนการสอนการศึกษาพิเศษ

๔. เกิดความคล่องตัวในการบริหารโรงเรียนการศึกษาพิเศษ

๕. การแก้ไของค์ประกอบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามมาตรา ๑๑ ทำให้การทำงานของคณะกรรมการฯ มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การดำเนินการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะทำให้การจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้นอันจะส่งผลให้นักเรียนกลุ่มพิเศษได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และเมื่อจบการศึกษาแล้วจะสามารถช่วยเหลือตนเองได้ กลายเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

หลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(นายกนก วงษ์ตระหง่าน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ครูการศึกษาพิเศษ” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติให้ครูการศึกษาพิเศษซึ่งทำการสอนคนพิการต้องมีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป ทำให้ไม่สามารถแต่งตั้งครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษระดับปริญญาตรีเป็นครูการศึกษาพิเศษได้ มีผลให้ครูการศึกษาพิเศษซึ่งทำการสอนคนพิการมีไม่เพียงพอ ดังนั้น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ครูการศึกษาพิเศษ” ให้มีความหมายกว้างขึ้นและครอบคลุมครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษระดับปริญญาตรี รวมทั้งเห็นควรปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(นายกนก วงษ์ตระหง่าน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

วันใช้บังคับ

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีบทบัญญัติที่ให้ยกเลิกและแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๑ สรุปได้ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า "ครูการศึกษาพิเศษ" ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๓)

""ครูการศึกษาพิเศษ" หมายความว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป หรือครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษระดับปริญญาตรีที่ผ่านการประเมินทักษะการสอนคนพิการตามที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนดและปฏิบัติหน้าที่สอน จัดการศึกษา นิเทศ หรือหน้าที่อื่นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน"

๒. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน (ร่างมาตรา ๔)

"มาตรา ๑๑ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ" ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้แทนขององค์การคนพิการตาม (๔) เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการสภาการศึกษา อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสุขภาพจิต ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสิบสี่คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงในด้านการบริหารการศึกษา ด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ ด้านกฎหมาย ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและด้านสังคมสงเคราะห์

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านรวมกัน โดยในจำนวนนี้ต้องมีบุคคลซึ่งเป็นผู้แทนขององค์การคนพิการแต่ละประเภทจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

ให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษแต่งตั้งข้าราชการในสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นผู้ช่วยเลขานุการ”

๓. ให้ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษระดับปริญญาตรีซึ่งทำการสอนและได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งตามระเบียบคณะกรรมการข้าราชการครูว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของครูการศึกษาพิเศษและครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม พ.ศ.๒๕๓๙ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๑ ใช้บังคับ เป็นครูการศึกษาพิเศษตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๕)

ผู้รักษาการ

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๖)

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ กับร่างพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(นายกนก วงษ์ตระหง่าน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑	ร่างพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายกนก วงษ์ตระหง่าน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
	ร่าง **พระราชบัญญัติ** **การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ ..)** **พ.ศ. ....** _____ .... โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ....

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑	ร่างพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายกนก วงษ์ตระหง่าน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
	มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”
	มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
	มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “ครูการศึกษาพิเศษ” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน
มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ ฯลฯ ฯลฯ “ครูการศึกษาพิเศษ” หมายความว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป และปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ฯลฯ ฯลฯ	““ครูการศึกษาพิเศษ” หมายความว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป หรือครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษระดับปริญญาตรีที่ผ่านการประเมินทักษะการสอนคนพิการตามที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนดและปฏิบัติหน้าที่สอน จัดการศึกษา นิเทศ หรือหน้าที่อื่นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน”

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑	ร่างพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายกนก วงษ์ตระหง่าน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
มาตรา ๑๑ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ประกอบด้วย (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ (๒) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นคนพิการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง (๓) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อธิบดีกรมสุขภาพจิต อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสิบสามคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงในด้านการบริหารการศึกษา ด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ ด้านกฎหมาย ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ และด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านรวมกัน ทั้งนี้ อย่างน้อยเจ็ดคนต้องมาจาก	**มาตรา ๔** ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา ๑๑ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ” ประกอบด้วย (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ (๒) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้แทนขององค์การคนพิการตาม (๔) เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง (๓) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการสภาการศึกษา อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสุขภาพจิต ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสิบสี่คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงในด้านการบริหารการศึกษา ด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ ด้านกฎหมาย ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและด้านสังคมสงเคราะห์ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านรวมกัน โดยในจำนวนนี้ต้องมีบุคคลซึ่งเป็นผู้แทนของ

Legislative Institutional Repository of Thailand

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑	ร่างพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายกนก วงษ์ตระหง่าน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
องค์การคนพิการแต่ละประเภท ให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นเลขานุการ และให้แต่งตั้งข้าราชการในสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นผู้ช่วยเลขานุการ	องค์การคนพิการแต่ละประเภทจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษแต่งตั้งข้าราชการในสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นผู้ช่วยเลขานุการ" **มาตรา ๕** ให้ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษระดับปริญญาตรีซึ่งทำการสอนและได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งตามระเบียบคณะกรรมการข้าราชการครูว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของครูการศึกษาพิเศษและครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม พ.ศ. ๒๕๓๙ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับ เป็นครูการศึกษาพิเศษตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ....

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

การศึกษาพิเศษในประเทศไทย*

ความหมายของการศึกษาพิเศษ

การศึกษาพิเศษ (Special Education) หมายถึงการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนเป็นพิเศษ ทั้งโดยวิธีการสอน การจัดดำเนินการวิธีการสอน และการให้บริการ ทั้งนี้เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นผู้ด้อยโอกาส และขาดความเสมอภาคในการได้รับสิทธิตามที่รัฐจัดการศึกษาภาคบังคับให้แก่เด็กในวัยเรียนโดยทั่วไป ซึ่งสาเหตุแห่งความด้อยโอกาสนั้นเป็นผลมาจากสภาพความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญาและอารมณ์ นอกจากนี้ยังรวมถึงการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปัญญาเลิศ ซึ่งเป็นเด็กที่มีระดับสติปัญญาสูงกว่าเด็กปกติ (ศรียา นิยมธรรม.๒๕๔๖)
ประวัติความเป็นมาของการศึกษาพิเศษ

ประวัติความเป็นมาของการศึกษาพิเศษ

ในอดีตเด็กพิการมักถูกละเลย หรือจะต้องถูกฆ่าทิ้ง เช่น ในสมัยของสปาร์ตา จะคัดเลือกเอาเฉพาะเด็กสุขภาพดีเท่านั้น มีผู้เริ่มสนใจเด็กพิเศษ เมื่อประมาณ ๓,๕๐๐ ปีมานี้เอง เริ่มจากเมื่อผู้ปกครองอียิปต์ได้สั่งให้จัดการดูแลรักษาเด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าปกติ ส่วนพวกกรีกโบราณนั้นไม่ได้ให้ความสนใจแก่เด็กเหล่านี้มากนัก ประชาชนในสมัยนั้น เรียกเด็กเหล่านี้ว่า “อีเดียด” (idiot) หมายถึง คนโง่เขลา เป็นคำเรียกเชิงดูถูกเหยียดหยาม เด็กเหล่านี้ไม่ได้รับการดูแลเลย จะถูกนำไปปล่อยให้ตาย ที่เชิงเขาในสมัยโรมัน เด็กพิการถูกนำมาเป็นตัวตลกให้ความบันเทิงแก่ผู้มีอำนาจทั้งหลาย

ในสมัยกลางเด็กเหล่านี้ก็ยังคงได้รับความสนใจน้อยมาก พวกที่ร่างกายพิการและยากจน เมื่อโตขึ้นก็ถูกปล่อยให้เป็นขอทานอยู่ตามถนนหนทาง เด็กเหล่านี้มักเสียชีวิตก่อนจะถึงสิบขวบ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากแนวคิดของความเชื่อที่ว่าคนที่มีลักษณะผิดปกติในรูปแบบต่างๆ นั้น เป็นผลจากการกระทำของวิญญาณที่บาปชั่วร้าย ผู้คนจึงไม่ปรารถนาจะเข้าใกล้ เพราะเกรงว่า จะเป็นตัวนำโชคร้าย มาให้ คนพิการจึงถูกกีดกันและขีดคั่นสิทธิต่างๆ

ยุคใหม่สำหรับการศึกษาพิเศษเริ่มต้นเมื่อมีการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับคนหูหนวกขึ้นในฝรั่งเศสในราวกลางศตวรรษที่ ๑๖ และตั้งโรงเรียนสอนคนตาบอดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. ๑๗๘๕ ที่ประเทศนี้เช่นกัน การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษประเภทอื่น ก็เริ่มขึ้นในเวลาต่อมา และกระจายไปตามประเทศต่างๆ และพัฒนาเรื่อยมาตามลำดับจนถึงปัจจุบัน

---

* ที่มา : ศรียา นิยมธรรม.๒๕๔๖; ผดุง อารยะวิญญู .๒๕๔๒.[ข้อมูลออนไลน์] สืบค้นจาก http://specialed.edu.swu.ac.th/contents/specialed.pdf [๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕]

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาพิเศษนั้น ขึ้นอยู่กับทัศนคติที่บุคคลในสังคมมีต่อเด็กพิเศษ ซึ่งอาจสรุปได้เป็น ๓ ลักษณะ คือ เมื่อเริ่มแรกในช่วงก่อนคริสตศักราชคนพิการถูกกีดกัน ละเลย ทอดทิ้ง หรือไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ต่อมาในช่วงที่สองในยุคที่ศาสนาคริสต์กำลังมีอิทธิพล คนพิการก็ได้รับการปกป้อง และให้ความสงสาร ช่วงที่สามคือ เมื่อไม่นานมานี้ก็มีความเคลื่อนไหวในแนวใหม่ คือเป็นการศึกษาพิเศษ

ลักษณะของการยอมรับคนพิการ โดยยอมรับว่าคนพิการก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ทัศนคติและแนวคิดเหล่านี้ มีอิทธิพลต่อลักษณะการจัดการศึกษาพิเศษด้วย

การศึกษาพิเศษในประเทศไทย

ในอดีต คนพิการในประเทศไทยก็ตกอยู่ในสภาพเดียวกับคนพิการในประเทศอื่นทั่วโลกที่ถูกจำกัดสิทธิทางการศึกษา ดังจะเห็นได้จากการได้รับการยกเว้นจากการเข้าโรงเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๗๘ ต่อมานักการศึกษาพิเศษได้พยายามจัดการศึกษาพิเศษให้แก่เด็กพิการ ซึ่งในระยะแรกจัดได้เพียง ๔ ประเภท คือ เด็กตาบอด เด็กหูหนวก เด็กปัญญาอ่อน เด็กพิการทางร่างกาย ตามลำดับ

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กตาบอด

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กตาบอดนี้ เอกชนเป็นผู้ริเริ่มก่อน โดยมีบัณฑิตสตรีตาบอดชาวอเมริกัน ชื่อ น.ส.เยเนวีฟ คอลฟิลด์ (Genevieve Caulfield) เป็นผู้มาทำอักษรไทยเป็นอักษรเบรลล์ สำหรับเด็กตาบอดในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ แล้วรับเด็กตาบอดเข้ามาเรียน ต่อมา พ.ศ. ๒๔๘๒ มีการจัดตั้งมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ และทางมูลนิธิได้เปิดรับนักเรียนตาบอด เข้ามาศึกษาอย่างเป็นทางการตั้งแต่นั้นมา ต่อมาได้มีโรงเรียนสอนคนตาบอดเพิ่มขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น และสุราษฎร์ธานี ตามลำดับ

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กหูหนวก

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตั้งหน่วยทดลองสอนคนหูหนวกเป็นครั้งแรกใน วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๙๔ ซึ่งตรงกับวันฉลองครบรอบปีแห่งการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ หน่วยทดลองนี้จัดขึ้นที่โรงเรียนเทศบาล ๑๗ (โรงเรียนวัดโสมนัสวิหาร ในปัจจุบัน)จังหวัดพระนคร โดยมี ม.ร.ว.เสริมศรี เกษมศรี ซึ่งเป็นผู้ริเริ่ม เป็นครูใหญ่คนแรกและดำเนินการสอนด้วยตนเอง ต่อมาเมื่อนักเรียนหูหนวกมีจำนวนเพิ่มขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้เปิดโรงเรียนสอนคนหูหนวกดุสิต จังหวัดพระนคร ในที่ดินที่คุณหญิงโต๊นรานจิบัญชากิจ บริจาค จนถึงปี ๒๕๑๘ ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนเศรษฐเสถียร ต่อมาได้มีโรงเรียนสอนคนหูหนวกเพิ่มขึ้นในจังหวัดตาก ขอนแก่น สงขลา เชียงใหม่ และชลบุรี และในปี ๒๕๒๑

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

กระทรวงศึกษาธิการ ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนสอนคนหูหนวกเป็นโรงเรียน " โสตศึกษา " และระบุสถานที่ต่อท้ายชื่อ เช่น โรงเรียนโสตศึกษาชลบุรี หรือโรงเรียนโสตศึกษาสงขลา เป็นต้น ยกเว้นโรงเรียนเศรษฐเสถียร

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กหูตึงเริ่มต้นขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ที่โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ ต่อมาได้มีการจัดการสอนเด็กหูตึงให้เรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนพญาไท ในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ หลังจากนั้น ได้มีการสนับสนุนโครงการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติอีกหลายแห่งในเขตกรุงเทพมหานคร

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการทางร่างกาย

ระหว่างปี ๒๔๙๓ – ๒๔๙๔ เกิดมีโรคไขสันหลังอักเสบ (Poliomylitis) ระบาดในประเทศไทยทำให้เด็กป่วยเป็นโปลิโอกันมาก เมื่อหายป่วยเด็กมักจะพิการด้านแขนขาลำตัว ทำให้เกิดปัญหาด้านการศึกษาเล่าเรียน การให้การศึกษาแก่เด็กพิการทางร่างกายนี้ เริ่มขึ้นในโรงพยาบาลก่อน คือที่โรงพยาบาลศิริราช โดยมีอาสาสมัครสอนตามเตียงแบบตัวต่อตัว ต่อมาในปี ๒๕๐๑ กรมสามัญศึกษาจึงได้ส่งครูไปช่วยสอน และเมื่อมีจำนวนเด็กมากขึ้น มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการในพระอุปถัมปภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทรา บรมราชชนนี ได้จัดสถานพักฟื้นเด็กพิการที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด และให้ชื่อว่า "ศูนย์บริการ เด็กพิการ" และได้ตั้ง "โรงเรียนสอนเด็กพิการ" อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในปี ๒๕๐๔ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้อนุมัติสร้างอาคารเรียนเพิ่มเติม และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงพระราชทานชื่อโรงเรียนนี้ว่า "โรงเรียนศรีสังวาลย์"

การจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา

จากการสำรวจของผู้เชี่ยวชาญองค์การอนามัยโลกในปี พ.ศ.๒๔๙๙ ได้พบว่า มีบุคคลปัญญาอ่อนในประเทศไทยราว ๒๕,๐๐๐ คน กรมการแพทย์กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ดำเนินการจัดบริการในสาขานี้ขึ้น และได้รับอนุมัติให้จัดการดำเนินการให้เปิดโรงพยาบาลปัญญาอ่อน ที่ถนนดินแดง พญาไท ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ โดยมีนายแพทย์รสชง ทัศนาญชลี เป็นผู้อำนวยการคนแรก จากการนำเด็กมาให้ดูแลรักษา มีความเห็นว่าเด็กเหล่านี้ควรได้รับการเพิ่มพูนสมรรถภาพทางการศึกษาด้วย จึงได้จัดเป็นชั้นเรียนขึ้นภายในโรงพยาบาล โดยให้การศึกษาอบรมตามหลักวิชา เพื่อให้ช่วยตนเองในชีวิตประจำวันได้ และ มีการฝึกฝนอาชีพแบบต่างๆ ให้ด้วย

ต่อมาทางโรงพยาบาลได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินสร้างอาคารเรียนสำหรับเด็กปัญญาอ่อนขึ้น และพระราชทานนามว่า "โรงเรียนราชานุกูล" ต่อมาซึ่งโรงพยาบาลก็ได้เปลี่ยนเป็นโรงพยาบาลราชานุกูลด้วย

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้เปิดอาคารดรุณวัฒนาเพิ่มขึ้นสำหรับเด็กปัญญาอ่อนขั้นปฐมวัย

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อน ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ได้ก่อนตั้งโรงเรียนปัญญาอ่อนในพระบรมราชินูปถัมภ์ได้ก่อตั้งโรงเรียนปัญญาอ่อนขึ้นอีกแห่งหนึ่งที่ถนนประชาชื่น เขตบางเขน และได้รับประราชทานนามว่า "โรงเรียนปัญญาวุฒิกร" และเปิดโรงงานฝึกอารักษ์สำหรับปัญญาอ่อน จึงได้เริ่มขยายออกไปที่จังหวัดเชียงใหม่ ชื่อ โรงเรียนกาวิลาอนุกูล สำหรับการศึกษาปฐมวัยก็มีโครงการประภาคารปัญญาที่ตลิ่งชัน ศูนย์พัฒนาเด็กปัญญาอ่อน ที่วัดม่วงแค และศูนย์พัฒนาเด็กปัญญาอ่อนก่อนวัยเรียน ที่คลองเตย

สำหรับเด็กที่เรียนช้านั้น กรมสามัญศึกษา ได้เริ่มโครงการทดลองในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ ที่โรงเรียนวัดชนะสงคราม โรงเรียนพญาไท โรงเรียนวันนิมนารดี และโรงเรียนวัดหนัง หลังจากนั้นกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา จึงได้เริ่มโครงการเรียนช้าขึ้นอีกหลายโรงเรียนในระยะต่อมา

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทยเริ่มเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๘๒ โดยการให้การศึกษาแก่คนตาบอด และตามมาด้วยการศึกษาสำหรับคนหูหนวก คนพิการทางร่างกายและสุขภาพ และคนปัญญาอ่อน การดำเนินงานเป็นในลักษณะของการทำงานร่วมกันของภาครัฐบาลกับภาคเอกชน และเจริญก้าวหน้ามาเป็นลำดับ

แนวคิดและหลักการจัดการศึกษาพิเศษ

การจัดการศึกษาพิเศษ โดยทั่วไปตั้งอยู่บนรากฐานของความเชื่อหรือหลักปรัชญา ดังต่อไปนี้

๑. ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับบริการทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นคนพิการหรือคนปกติ เมื่อรัฐจัดการศึกษาให้แก่เด็กปกติแล้ว ก็ควรจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิเศษด้วย หากเด็กพิเศษไม่สามารถเรียนในโปรแกรมการศึกษาที่รัฐจัดให้เด็กปกติได้ ก็เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะจัดการศึกษาให้สนองต่อความต้องการของเด็กพิเศษ

๒. เด็กพิเศษควรได้รับการศึกษาควบคู่ไปกับการบำบัดการฟื้นฟูสมรรถภาพทุกด้านโดยเร็วที่สุดในทันทีที่ทราบว่าเด็กมีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้พร้อม ที่จะเรียนต่อไป และมีพัฒนาการทุกด้านถึงขีดสูงสุด

๓. การจัดการศึกษาพิเศษควรคำนึงถึงการอยู่ร่วมสังคมกับคนปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนเด็กเหล่านี้จึงควรให้เรียนร่วมกับเด็กปกติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เว้นแต่เด็กพิเศษผู้นั้นมีสภาพความพิการหรือความบกพร่องในขั้นรุนแรง จนไม่อาจเรียนร่วมได้ อย่างไรก็ตาม ควรให้เด็กพิเศษได้สัมผัสกับสังคมปกติ

๔. การจัดการศึกษาพิเศษต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเสียเปรียบของเด็กพิเศษแต่ละประเภท โดยใช้แนวการศึกษาของเด็กปกติ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๕. การศึกษาพิเศษ และการฟื้นฟูบำบัดทุกด้านควรจัดเป็นโปรแกรมให้เป็นรายบุคคล ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่าง อาจจัดเป็นกลุ่มเล็กสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง หรือมีความต้องการคล้ายคลึงกัน และอยู่ในระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกัน

๖. การจัดโปรแกรมการสอนเด็กพิเศษ ควรเน้นที่ความสามารถของเด็ก และให้เด็กมีโอกาสได้ประสบความสำเร็จมากกว่าที่จะคำนึงความพิการ หรือความบกพร่อง เพื่อทำให้เด็กมีความมั่นใจว่า แม้ตนจะมีความบกพร่อง แต่ก็ยังมีความสามารถบางอย่างเท่ากับหรือดีกว่าคนปกติ ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น

๗. การศึกษาพิเศษควรมุ่งให้เด็กมีความเข้าใจยอมรับตนเอง มีความเชื่อมั่น มีสัจการแห่งตนและมุ่งให้ช่วยตนเองได้ ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม

๘. การศึกษาพิเศษ ควรจัดทำอย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่เกิดเรื่อยไป ขาดตอนไม่ได้ และควรเน้นถึงเรื่องอาชีพด้วย

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ปัญหาอุปสรรคและแนวโน้มในการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย*

ปัญหาที่ทำให้การศึกษาพิเศษในประเทศไทยไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรนั้นอันเนื่องมาจาก

๑. สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓ มาตรา ๘ ที่กล่าวว่าเมื่อ ผู้ปกครองร้องขอ คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ และคณะกรรมการประถมศึกษา กิ่งอำเภอ มีอำนาจยกเว้นให้เด็กซึ่งมีลักษณะต่อไปนี้ไม่ต้องเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

๑.๑ มีความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ

๑.๒ เป็นโรคติดต่อตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๑.๓ ต้องหาเลี้ยงผู้ปกครอง ซึ่งทุพพลภาพ ไม่มีทางหาเลี้ยงชีพ และไม่มีผู้อื่น เลี้ยงดูแทน

๑.๔ มีความจำเป็นอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีตาม ๑.๓ ถ้าผู้ปกครองซึ่งทุพพลภาพ มีเด็กซึ่งต้องส่งเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาพร้อมกันหลายคน ให้ยกเว้นเพียง ๑ คน

จากพระราชบัญญัติดังกล่าว ทำให้เป็นอุปสรรคอย่างใหญ่หลวงในการพัฒนาการศึกษาพิเศษ เพราะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาพิเศษใช้เป็นข้อยกเว้น ละเลยบ่ายเบี่ยง และปฏิเสธในการที่จะรับเด็กที่บกพร่องดังกล่าวเข้าศึกษาในโรงเรียน หรือปฏิเสธในการจัดการศึกษาพิเศษให้กับเด็กพิเศษ

๒. ปัญหาด้านปริมาณการให้บริการการศึกษาพิเศษ ยังมีไม่เพียงพอกับความต้องการ ถึงแม้จะได้ขยายการสร้างโรงเรียนการศึกษาพิเศษเพิ่มขึ้นก็ตาม ซึ่งการสร้างโรงเรียนดังกล่าวเป็นการส่วนทางกับปรัชญาการศึกษาพิเศษ ที่มุ่งให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ เพื่อให้เด็กพิเศษอยู่ร่วมกับคนปกติในสังคมได้อย่างเป็นสุขต่อไป ฉะนั้นการให้เด็กพิเศษเรียนโรงเรียนพิเศษเฉพาะเด็กพิเศษ จึงเป็นการแยกเด็กออกจากสังคม ทำให้พัฒนาการทางสังคมของเด็กไม่พัฒนา

๓. ปัญหาด้านคุณภาพในการให้บริการทางการศึกษาพิเศษ แม้จะสร้างโรงเรียน การศึกษาพิเศษเฉพาะ และขยายการเรียนร่วม เพิ่มขึ้นก็ตาม ก็ไม่ได้หมายความว่าโรงเรียนเหล่านี้จะเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพดีที่สุด เหมาะสมที่สุด สำหรับเด็กพิเศษ ซึ่งโรงเรียนที่มีคุณภาพไม่ดีพอจะเป็นอุปสรรคในการพัฒนาศักยภาพเด็กดังกล่าวอย่างมาก

๔. ปัญหาความเข้าใจผิดด้านการลงทุน ผู้บริหารมักเข้าใจว่า การให้บริการทางการศึกษาพิเศษ ลงทุนสูง หากพิจารณาให้ถ่องแท้แล้วจะเห็นว่า การที่รัฐลงทุนให้การศึกษากับเด็กพิเศษเหล่านี้เพื่อให้เขาช่วยตัวเอง

---

* ที่มา : **ปัญหาอุปสรรคและแนวโน้มในการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย**.[ข้อมูลออนไลน์] สืบค้นจาก http://e-book.ram.edu/e-book/e/ES203/ES203(50)-6.pdf [๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕]

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ได้ และดำรงตนอยู่ในสังคมได้ด้วยตนเอง เป็นการลงทุนที่ต่ำกว่าการที่รัฐต้องจ่ายค่าเลี้ยงดูเด็กเหล่านี้ไปตลอดชีวิต ฉะนั้นรัฐควรเน้นการให้บริการทางการศึกษามากกว่าการให้การสงเคราะห์

๕. ปัญหาด้านทัศนคติของผู้บริหาร ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาการศึกษาพิเศษ ส่วนมากมีทัศนคติยังไม่ถูกต้องกับเด็กพิเศษ อาจเข้าใจว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นคน ไร้ค่า ซึ่งความจริงไม่เป็นเช่นนั้นเสมอไป เด็กที่มีความต้องการพิเศษ อาจมีความสามารถใกล้เคียงหรือสูงกว่าเด็กปกติบางคนก็ได้ หากได้รับบริการทางการศึกษาพิเศษที่ถูกต้อง และบางทีก็อาจติดอยู่กับความคิดที่ว่าการศึกษาพิเศษเป็นการศึกษาสำหรับคนกลุ่มน้อย ต้องให้การศึกษาแก่เด็กปกติให้ทั่วถึงก่อนจึงให้การศึกษาแก่เด็กพิเศษ งบประมาณมีจำกัดจึงควรจัดให้เด็กปกติก่อน ความคิดดังกล่าวมีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาพิเศษอย่างมาก ในประเทศที่พัฒนาแล้วนักบริหารมีความคิดว่าเด็กพิเศษมีสิทธิเท่าเทียมกับเด็กปกติ ควรได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับเด็กปกติด้วยการนำเงินมาจัดการศึกษาให้กับเด็กพิการจนทำให้เขาสามารถช่วยตนเองได้ จะเป็นค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่าการที่รัฐต้องเลี้ยงเขาไปจนตลอดชีวิต (ผดุง อารยะวิญญู. ๒๕๔๑ : ๒๙)

๖. ปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังเข้าใจไม่ถูกต้อง และมีทัศนคติที่ ไม่ดีกับเด็กพิเศษดังนี้

๖.๑ ไม่ยอมรับสภาพพฤติกรรมที่ผิดปกติของเด็กจึงเกิดความคาดหวังว่าความผิดปกตินั้นอาจหายขาด ได้ทั้ง ๆ ที่ความผิดปกตินั้นไม่อาจรักษาได้ จึงทำให้การฟื้นฟูบำบัดผิดวิธี ไม่ถูกแนวทาง

๖.๒ บางครอบครัวดูแลทะนุถนอม เด็กพิเศษมากเกินไป หรือบางครอบครัวเกิดความอับอายเก็บเด็กไว้ไม่กล้านำเด็กออกไปไหน จนอาจทำให้เด็กขาดการพัฒนา จนกระทั่งกลายเป็นคนไร้ความสามารถไปในที่สุด

๖.๓ ขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองในด้านการพัฒนาศักยภาพเด็ก กล่าวคือ พ่อแม่ และญาติพี่น้อง มักมีความสงสาร เวทนา ท้อแท้ ที่เห็นกระบวนการ และขั้นตอนของการพัฒนาศักยภาพเด็ก เพราะกระบวนการและขั้นตอนในการพัฒนาเด็กนั้น ต้องใช้ความพยายาม
การรอคอย และต้องใช้เวลาจนเกิดภาวะหดหู่ ทนดูไม่ได้ขาดความอดทนในที่สุด และเลิกล้มความตั้งใจในการช่วยเหลือเด็กไปในที่สุด

๗ ปัญหาด้านการจัดการศึกษาพิเศษ ยังทำได้ในวงจำกัด ซึ่งในปัจจุบันนี้กระทรวง ศึกษาธิการได้แบ่งความพิการออกเป็น ๙ ประเภท แต่การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษที่จัดอยู่ในปัจจุบันนี้เน้นหนักเด็ก ๔ ประเภทใหญ่ ๆ คือ เด็กที่บกพร่องทางการเห็น เด็กที่บกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา และเด็กที่บกพร่องทางร่างกาย และโรงเรียน ส่วนใหญ่มักอยู่ในกรุงเทพฯ

๘. อุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ ยังขาดอุปกรณ์ การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการสอนเด็กพวกนี้จึงทำให้การพัฒนาศักยภาพเด็กเป็นไปได้ล่าช้า

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๙. ปัญหาที่เกิดจากการให้บริการด้านการศึกษาพิเศษ ส่วนมากมักเป็นบริการแบบการให้เปล่า ซึ่งต้องสิ้นเปลืองงบประมาณมาก ไม่สามารถขยายและปรับปรุงหรือขยายบริการให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ ตามมา เช่น ขาดบุคลากร ขาดเครื่องมืออุปกรณ์ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพและการศึกษา ผลที่ได้รับโดยตรงต่อบุคคลพิการ คือ ทำให้บุคคลพิการขาดความกระตือรือร้น ความเพียรพยายามที่จะพัฒนาตนเองหรือช่วยเหลือตนเอง เพราะถือว่าสังคมมีหน้าที่ต้องให้บริการและสงเคราะห์บุคคลพิการ ซึ่งเป็นการฝึกฝนปลูกฝังให้บุคคลพิการรู้จักแต่เพียงการเป็นผู้รับเพียงอย่างเดียว

๑๐. ขาดการรวมตัวผนึกกำลังและการประสานงานประสานประโยชน์ร่วมกันเท่าที่ควร โดยส่วนใหญ่มักจะทำกันในลักษณะต่างคนต่างทำ และมักยึดถือการปฏิบัติงานในลักษณะ ที่เรียกว่า “ของเขาของเรา” อย่างเหนียวแน่น จึงทำให้ขาดการแบ่งปันกันใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์แก่บุคคลพิการในวงกว้าง

๑๑. ขาดการทำสถิติและข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนบุคคลพิการที่แน่นอน ไม่มีการแยกประเภทความพิการไว้อย่างแน่นอน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการวางแผนงานที่ถูกต้อง สถิติและข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถใช้อ้างอิงได้แน่นอนนัก หน่วยงานของรัฐบาลที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ขาดการคำนึงถึงเรื่องสวัสดิภาพและการบริการสารธารณะให้บุคคลพิการ เช่น อาคารสถานที่เรียนที่เหมาะสมกับความพิการแต่ละประเภท ถนนหนทาง ห้องน้ำห้องส้วม สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การกีฬาประเภทต่าง ๆ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ยังไม่เคยมี และยังไม่มีหน่วยงานใดจัดทำสำหรับบุคคลพิการทั่วไป

๑๒. ปัญหาด้านสังคม สภาพทั่วไปของสังคมไทยในขณะนี้ยังมีการยอมรับและให้โอกาสแก่บุคคลพิการได้ใช้ชีวิตเยี่ยงบุคคลธรรมดาน้อยมาก โดยเฉพาะบุคคลพิการยังคงไม่ได้รับการเปิดโอกาสและให้โอกาสได้แสดงความสามารถเท่าที่ควร บุคคลในสังคมส่วนใหญ่ยังมองว่าบุคคลพิการ หรือเด็กพิการเป็นบุคคลที่น่าสงสารสมเพชเวทนา เมื่อพบเห็นก็มักแสดงถึงความสงสารรำพึงรำพันถึงความน่าสมเพชเวทนา บางครั้งก็จะให้เงินหรือสิ่งของแก่เด็กพิการ ที่พบเห็น จึงทำให้เกิดอาชีพการนำเด็กพิการมาขอทานซึ่งเป็นอาชีพมาจนทุกวันนี้ และความสงสารที่บุคคลพิการได้รับจากสังคมเป็นครั้งคราวนี้ เป็นการส่งเสริมให้บุคคลพิการขาดความกระตือรือร้นที่จะดิ้นรนและใช้ความอดทนเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพและพัฒนาตนเอง มักจะรอคอยความช่วยเหลือจากสังคมเพราะเป็นสิ่งที่ได้มาง่ายและสะดวกสบาย(ขนิษฐา เทวินทรภักดิ์. ๒๕๓๔ : ๓๑)

๑๓. ปัญหาด้านบุคคลากร ปัจจุบันการผลิตครูด้านการศึกษาพิเศษสาขาต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ โดยเฉพาะครูสอนเด็กปัญญาอ่อน นอกจากนี้ยังขาดแคลนบุคลากรที่ทำงานเพื่อเด็กพิการอีกหลายสาขา คือ

๑. ขาดบุคลากรต่อไปนี้

๑.๑ นักจิตวิทยา (Psychologist)

๑.๒ นักสังคมสงเคราะห์

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๑.๓ นักอาชีวบำบัด

๑.๔ นักนันทนาการ

๑.๕ ผู้เชี่ยวชาญการแก้ไขการพูด

๑.๖ ล่ามแปลภาษามือ

๑๔. ปัญหาเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอน โรงเรียนสำหรับเด็กพิการจะสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ แม้จะสามารถดัดแปลงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพของเด็กพิการได้ แต่การวัดและประเมินผลก็ต้องเป็นไปตามระเบียบของกระทรวง

การเรียนตามหลักสูตรปัจจุบันปรากฏว่าหลายวิชาในหลักสูตรนักเรียนต้องย้ายห้องเรียน ซึ่งค่อนข้างเป็นปัญหาสำหรับเด็กพิการ เพราะไม่สามารถเคลื่อนย้ายตัวเองได้สะดวก และรวดเร็ว เหมือนเด็กปกติ นอกจากนี้ อาคารเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ออกแบบสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ

๑๕. ปัญหาเด็กพิการที่เรียนสำเร็จแล้วไม่มีงานทำ จุดมุ่งหมายของการศึกษาพิเศษส่วนหนึ่งคือการเตรียมเด็กเพื่อการประกอบอาชีพ นอกเหนือจากการสอนให้รู้จักช่วยตัวเอง และการปลูกฝังให้เป็นพลเมืองดี แต่ปรากฏว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วคนพิการหางานประจำทำได้ยาก

การที่คนพิการหางานทำได้ยาก เนื่องมากจากสาเหตุ ๓ ประการ คือ

๑.ทัศนคติของสังคมและนายจ้างโดยทั่วไปที่ยังไม่ยอมรับความสามารถของคนพิการ

๒. ในประเทศไทยมีคนว่างงานเป็นจำนวนมาก

๓. ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมาย การจ้างงาน คนพิการที่กำหนดให้สถานประกอบการรับคนพิการเข้าทำงานร่วมกับคนปกติในสัดส่วนที่เหมาะสม เช่น ร้อยละ ๑ หรือ ร้อยละ ๒ เพื่อช่วยให้คนพิการมีความรู้สึกว่าเขาสามารถทำงานได้เช่นเดียวกับคนอื่นในสังคม (วิจิตร ระวิวงศ์. ๒๕๒๔ : ๕๐)

ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการสูงมาก คือสูงประมาณ ๔ เท่าของ การจัดการศึกษาสำหรับคนปกติ ทำให้การขยายการศึกษาสำหรับคนพิการทำได้ลำบาก

ขาดองค์กรที่ทำหน้าที่พัฒนาและประสานการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยตรง

๑๖. ปัญหาด้านอาคารสถานที่ อาคารสถานที่เป็นสิ่งจำเป็น และสำคัญยิ่งในการจัด การเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษมาก ปัจจุบันไม่เพียงพอกับความต้องการ หรือไม่ตรงกับสภาพความต้องการจะก่อให้เกิดปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนได้ การจัดการเรียน การสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องใช้สถานที่เฉพาะเพื่อจัดกิจกรรม อาคารเรียนสำหรับเด็กบางประเภทต้องมีลักษณะเฉพาะเจาะจง

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๑๗. ครูที่สอนเด็กพิเศษขาดขวัญและกำลังใจ

๑๘. ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ครูสอนเด็กโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูสอนเด็กพิเศษไม่ได้ดำเนินการสอนตามแผนการสอนรายบุคคล (IEP) ครูสอนโดยเน้นเนื้อหาวิชามากกว่าความพร้อมของนักเรียน

๑๙. ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ ทั้งอุปกรณ์ยังแพงกว่าอุปกรณ์การสอนเด็กปกติ อุปกรณ์ล้าสมัย สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการนำอุปกรณ์การสอนมาใช้รวมทั้งครูผู้สอนขาดลักษณะในการใช้สื่อการเรียนการสอน

๒๐. ปัญหาด้านการวัดผลประเมินผล ครูส่วนใหญ่ไม่เข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลเด็กพิเศษ ขาดเอกสารคู่มือในการวัดผลประเมินผลเด็กพิเศษ และขาดผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่ เกี่ยวข้องในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการวัดและประเมินผลเด็กพิเศษ ทางโรงเรียนและครูผู้สอนจึงต้องปฏิบัติตามระเบียบการวัดและประเมินผลของเด็กปกติ ซึ่งการวัดผลประเมินผลเด็กพิเศษไม่สามารถปฏิบัติ เช่นเดียวกับเด็กปกติได้เพราะเด็กพิเศษมีข้อจำกัดในบางอย่าง

๒๑. ปัญหาของครูด้านความไม่เข้าใจสภาพของเด็กแต่ละประเภท และยังมีทัศนคติที่ไม่ยอมรับว่าสังคมจำเป็นต้องช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่เด็กพิเศษ เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับเด็กปกติ และคนปกติในสังคมได้อย่างมีความสุข

๒๒. ปัญหาด้านบุคลากร คือ

๒๒.๑ มีปริมาณบุคลากรไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน

๒๒.๒ โรงเรียนโสตศึกษาแต่ละแห่งขาดแคลนครูที่มีความสามารถในการสอนภาษามือไทย

๒๒.๓ โรงเรียนสอนคนตาบอด ขาดแคลนครูที่มีความรู้อักษรเบรล์

๒๓. ปัญหาด้านงบประมาณ

๒๓.๑ ความล่าช้าในการจัดเงินอุดหนุน (ค่าอาหารนักเรียน) ให้โรงเรียนล่าช้า ทำให้มีผลกระทบในการบริหารโรงเรียนลักษณะอยู่ประจำ

๒๓.๒ ความเหลื่อมล้ำ และแตกต่างในการจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนทำให้การพัฒนาโรงเรียนแต่ละแห่งแตกต่างกัน

๒๔. ปัญหาด้านอาคารและสิ่งก่อสร้าง

๒๔.๑ โรงเรียนขาดแคลนหอประชุม โรงอาหาร บางแห่งต้องใช้ใต้ถุนอาคารเรียน หรือหอนอนนักเรียน เป็นสถานที่จัดประชุม จัดกิจกรรม และเป็นสถานที่รับประทานอาหารของนักเรียน เช่น ที่โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี เป็นต้น

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๒๔.๒ ขาดแคลนห้องพักเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กพิการ รวมทั้งห้องเสริมวิชาการในการพัฒนาคนพิการ

แนวดำเนินการในการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย

แนวการดำเนินการ

จากสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาพิเศษของไทยที่ผ่านมานั้นรัฐควรพัฒนาหรือจัดดำเนินการในสิ่งต่อไปนี้

๑. สำรวจจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทในประเทศไทย ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ว่ามีจำนวนเท่าไรที่อยู่ในวัยเรียน อยู่ที่ใดบ้าง เมื่อทราบข้อมูลที่แท้จริงแล้ว จะทำให้รัฐสามารถวางแผนในการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ และทันท่วงที

๒. เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับโอกาสทางการศึกษาน้อยมาก รัฐควรขยายบริการทางการศึกษาให้กว้างขวางขึ้น ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ และบริการครบทุกประเภทความพิการ

๓. ขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาพิเศษ ฉะนั้นในสถานศึกษาจึงยังคงไม่ให้ความสำคัญหรือปฏิบัติตาม หรือมีข้อปฏิเสธ ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ จึงควรมีกฎหมายทางการศึกษาพิเศษเฉพาะ

๔. ควรจัดระบบบริหารการศึกษาพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพไม่ใช่ต่างคนต่างทำ บางครั้งมีการแข่งขันและแก่งแย่งกัน หากมีการจัดระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพการพัฒนาการศึกษาพิเศษจะก้าวหน้าไปมากกว่านี้

๕. ควรมีการวางแผนร่วมกันในระดับชาติในการฝึกบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษหน่วยงานชั้นสูงที่ทำหน้าที่ฝึกหัดครูด้านการศึกษาพิเศษมีน้อย และมีไม่ครบทุกด้านหลายหน่วย งานต้องส่งบุคลากรไปฝึกอบรมในต่างประเทศ ทำให้รัฐต้องเสียงบประมาณมาก สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งมีศักยภาพที่จะพัฒนาให้มีความสามารถฝึกอบรมบุคลากรในด้านการศึกษาพิเศษได้ รัฐควรให้การสนับสนุนในด้านนี้

๖. ควรกำหนดมาตรการทางการเรียนการสอน ซึ่งรวมไปถึงการกำหนดหลักสูตร ที่เหมาะสมการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลที่อาจมีเกณฑ์ที่แตกต่างไปจากเด็กปกติ

๗. รัฐควรมีหน่วยงานกลางในการผลิตสื่อการสอน ตลอดจนจัดหาอุปกรณ์การสอน ที่จำเป็นตลอดจนสื่อต่าง ๆ บางอย่าง สามารถนำมาใช้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเด็กปกติได้ แต่มีอุปกรณ์และสื่อบางอย่างที่ต้องจัดหาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะ เช่น ปากกา ดินสอที่มีขนาดใหญ่เป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ดินสอและกระดานรองเขียนสำหรับเด็กตาบอด ชุดการฝึกการรับรู้ทางสายตาสำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้เป็นต้น การสอนจะมีประสิทธิภาพเมื่อมีการใช้สื่อที่เหมาะสม

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๘. การศึกษาวิจัย ปัจจุบันยังมีความรู้ความเข้าใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษน้อยมาก รัฐควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ มหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีเพียงไม่กี่แห่งที่มีการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาพิเศษ งานวิจัยมีน้อยเพราะไม่ได้รับการสนับสนุนทางด้านทุนที่ใช้ในการวิจัยเท่าที่ควร

๙. รัฐควรเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนทราบว่าหน่วยงานใดที่ให้บริการทางการศึกษาพิเศษ และการศึกษาที่เกี่ยวข้องมีอยู่ที่ใดและให้บริการประเภทใด ประชาชนจะได้ใช้บริการได้อย่างถูกต้องและเป็นการให้การศึกษาแก่ประชาชนด้วย ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนตั้งความหวัง และทัศนคติที่เป็นจริงต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (ผดุง อารยะวิญญู. ๓๑)

แนวโน้มในการจัดการศึกษาพิเศษ

๑. การศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการควรเป็นการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิการกับเด็กปกติ โรงเรียนไม่ควรแยกเด็กพิการออกจากเด็กปกติ เพราะถือว่าเป็นการแยกเด็กพิการออกจากสังคม และการลงทุนสร้างโรงเรียนพิเศษสำหรับเด็กพิการโดยเฉพาะใช้เงินทุนเป็นจำนวนมาก แต่ถ้าจัดห้องพิเศษในโรงเรียนปกติจะลงทุนน้อยกว่า

๒. รัฐต้องขยายบริการทางการศึกษาพิเศษแก่เด็กพิการ ให้เท่าเทียมกับเด็กปกติ และจัดบริการให้แก่คนพิการหลังจากจบการศึกษาภาคบังคับแล้ว โดยจัดในรูปของการฝึกอาชีพสำหรับเด็กพิการ ที่มีความสามารถทางการศึกษาเป็นพิเศษ ควรส่งเสริมให้เรียนในชั้น สูง ๆ โดยการให้ทุนการศึกษา

๓. ผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพ โดยกองการศึกษาเพื่อคนพิการควรร่วมมือกับสถาบันที่ผลิตครูสาขาการศึกษาพิเศษ ตลอดจนสถาบันที่มีการสอนวิชาทางการแพทย์ จิตวิทยา และสังคมสงเคราะห์ ตั้งแต่การกำหนดหลักสูตรไปจนถึงการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษา เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีคุณภาพ

๔. สนับสนุน และให้กำลังใจบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กพิการ โดยการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อเพิ่มเติมทักษะใหม่ ๆ ในการให้การศึกษาแก่เด็กพิการนอกจากนั้นควรให้ค่าตอบแทนครูที่สอนเด็กพิการสูงกว่าครูทั่วไป เพื่อเป็นกำลังใจตอบแทนความเสียสละและภาระหนัก ๆ หลายด้าน

๕. โรงเรียนควรมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของเด็กพิการ โดยการให้ความรู้และข้อ เท็จจริงทางการแพทย์ เกี่ยวกับสภาพความพิการของเด็ก วิธีการปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อเด็ก เพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้าใจถึงขั้นตอนในการพัฒนาของเด็กพิการ

๖. โรงเรียนการศึกษาพิเศษทุกแห่งควรมีนักสังคมสงเคราะห์ประจำโรงเรียน เพื่อช่วยดูแลเด็กพิการและออกไปให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๗. รัฐควรส่งเสริมโอกาสในการประกอบอาชีพแก่เด็กพิการ

นอกจากนี้ ยังมีผู้ศึกษาแนวโน้มของการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยการพบประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

๑. ด้านนโยบายของรัฐในการจัดการศึกษาของไทย

๑.๑ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาพิเศษ ได้คาดการณ์ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติจะต้องระบุแผนพัฒนาประชากรให้ชัดเจน ว่าจะต้องดำเนินการช่วยเหลือเด็กพิเศษอย่างไรเพื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ จะได้วางแผนการจัดการศึกษาเพื่อช่วยเหลือ แก้ไขฟื้นฟู บำบัด ตลอดจนฝึกเด็กเหล่านี้ ให้สามารถพัฒนาได้สูงสุดตามศักยภาพของตนเองเป็นการช่วยพัฒนาสังคมโดยส่วนรวมควบคู่กันไปด้วย

๑.๒ รัฐควรสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษ ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพิเศษ ตั้งแต่การกำหนดแนวทาง หลักสูตรรูปแบบ ตลอดจนความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนและอุปกรณ์เสริมต่าง ๆ แต่ไม่ควรจัดตั้งกรมการศึกษาพิเศษขึ้นมา เพื่อดำเนินการในเรื่องนี้เพียงอย่างเดียว เพราะจะเป็นการแบ่งแยกงาน เน้นการศึกษาพิเศษให้เป็นจุดเด่น จะทำให้สังคมมองการศึกษาพิเศษไปในทางลบมากกว่า ทางบวก

๑.๓ ด้านการประสานงานระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาพิเศษ ควรจะมีการจัดสัมมนาระดับชาติ เรื่อง “การศึกษาพิเศษ” โดยการระดมสมองของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและทำอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปัจจุบันเป็นต้นไป นอกจากนี้จะมีการประสานงานทางด้านวิชาการ การใช้ทรัพยากรร่วมกันและอื่น ๆ เพราะหน่วยงานที่จัดการศึกษาพิเศษได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาพิเศษมากขึ้น

๑.๔ ด้านการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาพิเศษ รัฐจะต้องจัดสรร งบประมาณให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษเพิ่มมากขึ้น โดยกระจาย งบประมาณให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด จัดสรรให้หน่วยงานใดเท่าใดนั้นย่อมขึ้นกับจุดประสงค์และความต้องการพิเศษของเด็กพิเศษกลุ่มต่าง ๆ นอกจากนี้จะต้องมีการวิเคราะห์ความต้องการของเด็กกลุ่มต่าง ๆ แล้วจัดสรรงบประมาณให้ ในส่วนที่ต้องการจำเป็น ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ อุปกรณ์จำเป็นของเด็กพิเศษกลุ่มต่าง ๆ ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากรการศึกษาพิเศษจะเพิ่มมากขึ้น

๒. ลักษณะการจัดการศึกษาพิเศษ

ลักษณะแนวโน้มการจัดการศึกษาพิเศษ จะเกิดมากที่สุด คือควรจัดให้เด็กปกติและเด็กพิเศษมีโอกาสเรียนร่วมกันได้ทุกระดับ และสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนร่วมในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการประหยัดในการใช้ทรัพยากรร่วมกันและเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กพิเศษมีโอกาสได้เข้ารับการศึกษาอย่างทั่วถึงในทุก ๆ ที่ของประเทศไทย

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

โรงเรียนปกติทุกระดับที่มีอยู่แล้วทั่วประเทศ ควรได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาบุคลากรปรับปรุงสภาพแวดล้อมอาคารเรียน ให้เหมาะสมที่จะรับเด็กพิเศษกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นของตน ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองโดยไม่ต้องสร้าง โรงเรียนพิเศษเฉพาะด้านขึ้นมารองรับ ผู้เชี่ยวชาญเชื่อในแนวคิดที่ว่า การจัดการศึกษาเพื่อ ปวงชน ควรจะจัดให้บุคคลมีโอกาสได้เข้าเรียนในโรงเรียนปกติที่มีอยู่ เพื่อจะได้ส่งเสริมด้านอุปกรณ์ เทคโนโลยี วิธีการสอน เพื่อช่วยเหลือเด็กพิเศษเฉพาะด้านของแต่ละกลุ่ม

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังมีแนวคิดสอดคล้องกันว่า รัฐควรจะสนับสนุนให้จัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติ และเด็กที่มีความบกพร่องในด้านต่าง ๆ มากขึ้นแล้ว ยังเชื่อว่าไม่ว่าจะจัดการศึกษาในรูปแบบใดและอยู่ในหน่วยงานใด การศึกษาพิเศษ คือการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนให้พัฒนาสูงสุดเท่าที่มีอยู่ และคาดหวังว่าเด็กพิเศษสามารถพัฒนาให้ช่วยเหลือตัวเองได้ มีชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุข ไม่เป็นภาระของสังคม อันถือว่าเป็นพัฒนาการขั้นพื้นฐาน

๓. การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของการจัดการศึกษาพิเศษ

ด้านการกำหนดมาตรฐานของหลักสูตร ควรให้โอกาสแก่ครูผู้สอนหรือบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษได้มีโอกาสเลือกตัดสินใจจัดกิจกรรม ที่เหมาะสมให้กับเด็กกลุ่มต่าง ๆ โดยมีแนวทางของหลักสูตรที่จะกำหนดทิศทางกว้าง ๆ ร่วมกัน ทั้งนี้และทั้งนั้น ทุกกิจกรรม หรือหลักสูตร ควรเน้นจัด เพื่อให้มีทิศทางในแนวเดียวกันคือ มุ่งพัฒนาความสามารถของเด็ก ที่มีอยู่ให้พัฒนาตามอัตภาพ มีจุดเน้นกิจกรรมที่แตกต่างกันตามสภาพความสามารถของเด็ก และที่สำคัญคือสามารถยืดหยุ่นได้หลายหลายด้านการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการควบคุมคุณภาพพบว่า การควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาพิเศษ ในการจัดการศึกษาพิเศษนั้น ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาเห็นว่าควรมีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง คือ กระทรวงศึกษาธิการ ที่จัดขึ้นในรูปของคณะกรรมการประกอบด้วยหน่วยงานที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมมือกัน จัดทำคู่มือนิเทศและ ติดตามผลเป็นแกนกลางส่วนรายละเอียดอาจแตกต่างไปตามลักษณะของความสามารถสูงสุดของเด็กแต่ละประเภทที่จะพัฒนาได้ การตรวจและติดตามควรจะประเมินผลทั้งที่โรงเรียนและ ที่บ้านรวมกัน และเพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ที่วางไว้ต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่าง ผู้ควบคุมกับผู้ปฏิบัติ ตลอดจนการร่วมแก้ปัญหาอันจะ เกิดขึ้นด้วยด้านการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการผลิตบุคลากรพบว่า รัฐควรมีนบายที่แน่นอนในการจัดการศึกษาพิเศษ เพื่อให้สถาบันต่าง ๆ ที่ผลิตบุคลากรทางด้านการศึกษา ได้ดำเนินการให้สอดคล้องกัน ผลิตเพื่อให้พอและตรงตามความต้องการ และแน่นอนที่สุด หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาพิเศษ คือความสามารถของบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษเห็นว่า ควรมีหน่วยงานที่ผลิตบุคลากรเพื่อการศึกษาพิเศษให้มากขึ้น ตลอดจนควรมีมาตรการบังคับให้หน่วยงานที่จัดบริการด้านการศึกษาพิเศษต้องมีผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

เด็กพิเศษ ควรมีวุฒิทางการศึกษาพิเศษตามเกณฑ์ ที่กำหนด เพราะต่างก็เล็งเห็นว่าการศึกษาพิเศษเป็นวิชาเฉพาะ ที่ผู้สอนต้องมีความรู้ ความเข้าใจใน ธรรมชาติของเด็กกลุ่มนี้

ด้านการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาบุคลากร

รัฐจะต้องมีนโยบายที่แน่นอนในการศึกษาพิเศษ เพื่อให้สถาบันการศึกษาดำเนินการผลิตบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งในปัจจุบันบุคลากรทางด้านการศึกษาพิเศษทั้งด้านครู และบุคลากรอื่น ๆ ที่จาเป็นยังมีน้อย ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ จึงมีแนวคิดร่วมกันว่ารัฐควรบรรจุวิชาการศึกษาพิเศษเป็นวิชาพื้นฐาน อย่างน้อย ๔ หน่วยกิต หรือไม่ก็กำหนดหน่วยกิตไว้ในระดับปริญญาตรี ตลอดจนสนับสนุนให้หน่วยงานที่มีบุคลากรทางด้านการศึกษาพิเศษ ได้มีโอกาสระดมสรรพกำลังแลกเปลี่ยนความรู้ความสามารถแก่กันอย่างกว้างขวาง โดยการจัดทำหลักสูตรพัฒนาบุคลากรร่วมกัน ช่วยกันถ่ายทอดความรู้ให้แก่ชุมชนที่จะได้มีส่วนร่วมกันรับผิดชอบในการศึกษาพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. บทบาทของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษาพิเศษ

ด้านบทบาทของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

พ่อแม่หรือผู้ปกครอง เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาพิเศษ และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนา เด็กที่มีความต้องการพิเศษให้พัฒนาการทุก ๆ ด้านอย่างสมบูรณ์ ทั้งในรูปของการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงของบุตร ให้ความร่วมมือในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ที่เป็นเด็กพิเศษให้มีพัฒนาการตามขั้นตอนที่ถูกต้องสนับสนุนโรงเรียนในรูปของเงินทุน วัสดุ ตลอดจนเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมในการจัดการรูปแบบกิจกรรม ในโรงเรียนพิเศษในท้องถิ่นของตน โดยมีรัฐคอยให้คำปรึกษา แม้ว่าตนเองจะมีเวลาน้อย ก็จะพยายามใช้เวลาที่มีอยู่นั้นให้เกิดประโยชน์มากที่สุดต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้พัฒนา การสูงสุด

ด้านบทบาทของชุมชน

พบว่า ชุมชนจะรัก และ เข้าใจในธรรมชาติของเด็กพิเศษมากขึ้น ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาเชื่อว่าชุมชนจะมีบทบาทให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้ความรู้ด้านการศึกษาพิเศษมากขึ้น และยังทำหน้าที่ชี้แนะ รณรงค์ให้ประชาชนทั่วไป ให้รัก รู้จัก และเขาใจเด็กพิเศษ ให้การสนับสนุนร่วมมือกันจัดการศึกษาพิเศษและการศึกษาทั่ว ๆ ไปให้สอดคล้องกับสภาพสังคม และวิถีชีวิตที่ทุกคนต้องอยู่ในสังคม และอาศัยพึ่งพาซึ่งกันและกัน เด็กได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมในชุมชน และได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้น มากที่สุด

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๕. คุณลักษณะของเด็กพิเศษที่พึงประสงค์

ด้านคุณลักษณะทางด้านร่างกาย

ผู้เชี่ยวชาญเชื่อว่า เด็กจะมีสุขภาพอนามัยที่ดีและพัฒนาการทางร่างกายที่เหมาะสม เนื่องจากการศึกษาที่เอื้ออำนวยมากขึ้น ซึ่งจะเป็นผลให้เด็กพิเศษ ได้พัฒนาการเต็มศักยภาพเกิดความกระตือรือร้น เชื่อมั่นในตนเองสูง สามารถทำกิจวัตรของตนเองอย่างเหมาะสมกับวัยและสภาพความต้องการพิเศษแห่งตน

ด้านคุณลักษณะทางด้านอารมณ์และจิตใจ

พบว่า เด็กพิเศษกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้จะมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ไม่เอาแต่ใจตนเองซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณลักษณะเหล่านี้จะเกิดขึ้นเองจาก พ่อแม่ ผู้ปกครองและสังคมมีความเข้าใจในธรรมชาติของเด็กพิเศษมากขึ้นตลอดจนการศึกษาจัดได้สอดคล้องกับพัฒนาการความต้องการพิเศษของแต่ละกลุ่ม

ด้านคุณลักษณะทางด้านสังคม

พบว่า เด็กจะมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีระเบียบวินัยทั้งส่วนตนและส่วนรวม สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ เคารพในเสรีภาพของผู้อื่น มีลักษณะที่แจ่มใส รู้จักการเสียสละ เข้าใจผู้อื่น และมีความเป็นผู้นำ เชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก มีบุคลิกภาพ ที่ดี (พัชรี จิ๋วพัฒนกุล. ๒๕๓๘ : ๔๖)

บรรณานุกรม

ขนิษฐา เทวินทรภักติ (๒๕๔๐).แผ้วถางทางการฟื้นฟูสมรรถภาพสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของคนพิการ. กรุงเทพฯ

ผดุง อารยะวิญญู,(๒๕๓๓). **การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.** กรุงเทพฯ: หจก.บรรณกิจเทรดดิ้ง.

พัชรี จิ๋วพัฒนกุล. (๒๕๔๙). *การพัฒนาแบบฝึกเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมสำหรับเด็กออทิสติก.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

การจัดการศึกษาพิเศษในต่างประเทศ*

๑.การศึกษาพิเศษในประเทศสหรัฐอเมริกา

การศึกษาพิเศษของสหรัฐอเมริกาในยุคเริ่มต้น ที่เริ่มต้นที่ครอบครัวโดยพ่อแม่สอนเด็กที่บ้าน หรือบางครอบครัวก็ไม่สอนเพราะอายที่มีบุตรพิการ ต่อมาพ่อแม่มีความจำเป็นต้องออกไปทำงานนอกบ้านจึงนำเด็กไปฝากเลี้ยงที่ศูนย์เลี้ยงเด็กเฉพาะกลางวัน (day care center)

ในยุคต่อมามีการจัดสร้างโรงเรียนโดยเฉพาะขึ้น (Special Schools) เช่น โรงเรียนสอนคนตาบอด โรงเรียนสอนคนหูหนวก เพราะเชื่อว่าโรงเรียนเฉพาะเป็นโรงเรียนที่เหมาะสมและดีที่สุดสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภท

ต่อมาได้พบว่าโรงเรียนพิเศษ (Special Schools) ไม่ใช่แนวทางที่ถูกต้อง เพราะเป็นการแยกเด็กออกจากสังคม (segregation) เป็นการกระทำที่ขัดรัฐธรรมนูญอเมริกา จึงมีการส่งเด็กเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ (Integration/Mainstreaming Programs) ทำให้เด็กปกติและเด็กพิการมีความเข้าใจในข้อจำกัดและความสามารถของกันและกัน และพบว่าการให้การศึกษาในลักษณะนี้เป็นแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม รัฐจึงขยายการศึกษาพิเศษในลักษณะการเรียนร่วมให้มากขึ้น ขณะเดียวกันก็ตัดงบประมาณสำหรับโรงเรียนพิเศษหรือโรงเรียนเฉพาะลง ทำให้โรงเรียนประเภทนี้ลดขนาด และจำนวนลงจนเหลือน้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผู้ปกครองจะมีบทบาทมากยิ่งขึ้นในการศึกษาพิเศษ โดยผู้ปกครองมีบทบาทในการวินิจฉัยเบื้องต้นในฐานะที่เป็นผู้ให้ข้อมูลแก่นักจิตวิทยาเกี่ยวกับบุตรของตน มีบทบาทในการส่งเด็กเข้าเรียนว่าจะให้เด็กเรียน ณ โรงเรียนใดเป็นโรงเรียนพิเศษหรือ โรงเรียนเรียนร่วม มีส่วนร่วมในการจัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล มีส่วนในการวัดและประเมินผลเด็กในกิจกรรมนอกหลักสูตรต่าง ๆ

การศึกษาพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาปกตินั่นคือเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสได้ศึกษาเรียนร่วมกับเด็กปกติดังนั้นครูที่สอนเด็กปกติต้องเข้าใจความต้องการ ความ-สามารถข้อจำกัดของเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย จึงจำเป็นต้องมีการอบรมครูปกติอย่างกว้างขวาง เพื่อให้รู้เรื่องเด็กที่มีความต้องการพิเศษสำหรับการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ท้องถิ่น ในสหรัฐอเมริกาซึ่งการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของ School board เมื่อกฎหมายกำหนดให้ School board รับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มมากขึ้นและรัฐบาลของรัฐก็ปฏิบัติเช่นเดียวกันกับรัฐบาล ดังนั้นเมื่อโรงเรียนรับเด็กประเภทนี้มากขึ้น ก็จะได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว

---

* ที่มา : **การจัดการศึกษาพิเศษในต่างประเทศ**.[ข้อมูลออนไลน์] สืบค้นจาก http://e-book.ram.edu/e-book/e/ES203/ES203(50)-5.pdf [๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕]

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

นักการศึกษาพิเศษของสหรัฐอเมริกาเชื่อว่าการให้การช่วยเหลือเด็ก เมื่อเด็กอายุ ยังน้อยจะสามารถขจัดความบกพร่องของเด็กได้มากกว่าการให้ความช่วยเหลือเมื่ออายุมากขึ้น ดังนั้นแนวโน้มทางการศึกษาพิเศษของสหรัฐอเมริกา นอกจากการให้ศึกษาแบบเรียนร่วมกับเด็กอายุ ๓-๒๑ ปีแล้ว ยังขยายไปถึงเด็กอายุ ๐-๓ ขวบอีกด้วย

นอกจากนั้นในยุคสังคมข้อมูล เทคโนโลยียังเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาพิเศษมากขึ้น มีการนำคอมพิวเตอร์ตลอดจนโปรแกรมการเรียนการสอน และเครื่องมือใหม่ ๆ ทางการสื่อสารเข้ามาช่วยในการสอนเด็กที่ด้อยความสามารถในปริมาณที่มากขึ้น ทำให้การศึกษาพิเศษก้าวหน้าไปมาก

ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาพิเศษในอนาคต เป้าหมายคือ การอยู่รวมกันของบุคคลในสังคม สังคมในฝันในอนาคตเป็นสังคมที่ไม่มีการแบ่งแยก ไม่มีชนชั้น ไม่มีคนพิการและคนไม่พิการ เพราะคนที่คิดว่าตน "ปกติ" ก็มีความพิการหรือ "ไม่ปกติ" แฝงอยู่ด้วยไม่มากก็น้อยสังคมในลักษณะนี้ ทุกคนยอมรับความหลากหลาย (diversity) ของกันและกัน แนวโน้มในทางการศึกษาพิเศษจึงมุ่งไปในแนวดังกล่าวข้างต้น

กฎหมายการศึกษาพิเศษ

การศึกษาในสหรัฐอเมริกาเป็นหน้าที่ของรัฐแต่ละรัฐ รัฐบาลกลางมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนเท่านั้น รัฐแต่ละรัฐส่วนมากให้ท้องถิ่นเป็นผู้จัดการศึกษา ดังนั้นแต่ละอำเภอ (School district) จึงจัดการศึกษาไม่เหมือนกัน ทั้งในด้านหลักสูตร ตำราเรียน ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนแต่ส่วนใหญ่แล้วมีระบบการศึกษาคล้ายกันคือ ระดับประถมศึกษา ๖ ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๓ ปี และระดับมัธยมตอนปลาย ๖ ปี โดยมีกฎหมายการศึกษาพิเศษอีกฉบับหนึ่งแยกออกไปจากกฎหมายการศึกษาสำหรับเด็กปกติ

สหรัฐอเมริกาได้ประกาศกฎหมายการศึกษาพิเศษเป็นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๗๕ ชื่อ Education for All Handicapped Children Act of ๑๙๗๕ (Public Law ๙๗-๑๔๒) ทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านต่าง ๆ ได้เรียนหนังสือ เป็นการศึกษาแบบให้เปล่าที่รัฐจัดให้ ก่อนประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ เด็กที่มีความต้องการพิเศษมากกว่า ๑ ล้านคน ในสหรัฐอเมริกาไม่มีที่เรียนหนังสือ เนื่องจากโรงเรียนของรัฐปฏิเสธที่จะรับเด็กเข้าเรียน ส่วนที่เข้าเรียนแล้ว

ซึ่งส่วนมากอยู่ในโรงเรียนพิเศษหรือสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ ไม่ได้รับบริการที่ดีเท่าที่ควรตามสิทธิที่เขาพึงได้ระบบกฎหมาย จึงได้รับการต้อนรับอย่างกว้างขวางหลังประกาศใช้

แต่เดิมก่อนประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านต่าง ๆ จะถูกส่งเข้ารับบริการในสถานสงเคราะห์หรือโรงเรียนเฉพาะ ซึ่งส่วนมากเป็นโรงเรียนประจำ ขณะนี้สถานภาพเปลี่ยนไปมาก เด็กเหล่านี้มิได้อยู่ในสถานสงเคราะห์หรือโรงเรียนพิเศษอีกต่อไป แต่จะเข้าโรงเรียนเรียนร่วมกับเด็กปกติ ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมหาวิทยาลัย

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

หลังจากใช้กฎหมายการศึกษาพิเศษฉบับนี้มาเป็นเวลา ๒๒ ปี จึงมีการปรับปรุงกฎหมายการศึกษาพิเศษครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะทางสังคม ที่เปลี่ยนไป และตั้งชื่อใหม่ว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการศึกษาของผู้ด้อยความสามารถ (Individuals with Disability Education Act-IDEA, Amendment of ๑๙๙๗)

สาระสำคัญของกฎหมายมี ดังนี้

เด็กที่ด้อยความสมารถ(Child with Disability) หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา ทางการได้ยิน ทางการพูดหรือทางภาษา ทางสายตา ทางอารมณ์ ทางร่างกาย ทางสุขภาพ รวมไปถึงเด็กออทิสติค เด็กที่ได้รับบาดเจ็บทางสมอง เด็กที่ด้อยความสามารถในการเรียนรู้เฉพาะด้าน หรือเด็กอื่นที่ต้องการการศึกษาพิเศษและบริการที่เกี่ยวข้อง เช่น เด็กที่ทางโรงเรียนให้ออกจากโรงเรียนระหว่าง ๓-๒๑ ปี ซึ่งการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของท้องถิ่นโดย School district สำหรับรัฐบาลของรัฐและรัฐบาลกลางทำหน้าที่กำหนดนโยบาย และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทางการเงิน

ให้เด็กได้รับการศึกษาในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (least Restrictive Environment) หมายถึง ให้เด็กด้อยความสามารถได้เรียนร่วมกับเด็กปกติให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ อาจจะเป็นการเรียนร่วมเต็มเวลาหรือเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ หากจำเป็นต้องแยกเด็กออกมาสอน ต่างหากก็สามารถทำได้ เมื่อความพิการเป็นอุปสรรคต่อการเรียน และเมื่อคัดแยกเด็กแล้ว รัฐจะต้องจัดบริการที่เกี่ยวข้อง/จำเป็นให้แก่เด็ก

กฎหมายกำหนดให้ทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan - IEP) สำหรับเด็กแต่ละคน แผนนี้เปรียบเสมือนหลักสูตรสำหรับเด็กซึ่งแตกต่างกันไป และเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็กแต่ละคน แผนนี้ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย ซึ่งคล้ายกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชาที่เรียนใน ๑ เทอม และ ๑ ปี วิธีสอน การวัดผลและประเมินผล

แผนนี้จัดทำขึ้นก่อนเปิดเรียนโดยคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครอง ครูการศึกษาพิเศษ ครูสอนเด็กเรียนร่วม นักวิชาการด้านหลักสูตร นักจิตวิทยา ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้แทน โดยคณะกรรมการประจำ School district จะทำหน้าที่ตัดสินสภาพความบกพร่องของเด็กและวินิจฉัยว่า สมควรได้รับการศึกษาพิเศษหรือไม่อย่างไร หากผู้ปกครองไม่พอใจกับการตัดสินของคณะกรรมการสามารถอุธรณ์ได้

จุดเด่นที่สำคัญประการหนึ่งของกฎหมาย คือ การให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นแก่เด็กแรกเกิดจนถึงอายุ ๓ ขวบ ซึ่งได้รับการผนวกเข้าไปในกฎหมายเป็นหมวดที่ว่าด้วย ทารกและเด็กที่ด้อยความสามารถตามคำจำกัดความหมายถึงเด็ก ๐-๓ ขวบ ที่แสดงสัญญาณแห่งการด้อยความสามารถทางพัฒนาการด้านต่าง ๆ ได้แก่

๑. พัฒนาการทางร่างกาย

๒. พัฒนาการด้านความคิดความจำ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๓. พัฒนาการด้านการสื่อสาร/สื่อความหมาย

๔. พัฒนาการทางอารมณ์และสังคม

๕. พัฒนาการด้านการปรับตัว

ตามนัยแห่งกฎหมายนี้ รัฐจะต้องจัดบริการการช่วยเหลือเบื้องต้นแก่เด็กทุกคนที่สงสัยว่ามีปัญหาใด ปัญหาหนึ่งหรือมากกว่าตั้งแต่ข้อ ๑ - ๕ ที่กล่าวข้างต้น การให้ความช่วยเหลือจะเหมือนกัน โดยขั้นต้นในการให้ศึกษาพิเศษคือ ขั้นแรกเป็นการทดสอบเด็ก ต่อไปเป็นการจัดทำแผนเฉพาะบุคคล ซึ่งรวมจุดมุ่งหมาย หลักสูตรวิธีการดำเนินงาน และการวัด/ประเมินผลตามที่กำหนดไว้แล้ว

แผนการให้บริการทางครอบครัวเฉพาะบุคคล (ผคบ.) (Individualized Family Service Plan - IEP.) มีลักษณะคล้ายแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เป็นแผนการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นแก่เด็ก ซึ่งเริ่มต้นด้วยการทดสอบเด็ก ศึกษาและหาข้อมูลที่เกี่ยวกับเด็กให้มากที่สุด แล้วนำข้อมูลมาประกอบในการกำหนดจุดมุ่งหมายกำหนดรายละเอียดของแผนการให้ความช่วยเหลือว่าจะให้ความช่วยเหลือแก่เด็กในลักษณะใดบ้าง และในตอนสุดท้ายเป็นการประเมินผลของแผนการดำเนินงานว่าให้ช่วยเด็กให้มีการพัฒนาการเพิ่มขึ้นเพียงใด

หลักสูตรและการเรียนการสอน

ในสหรัฐอเมริกาเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่เรียนหลักสูตรเดียวกับเด็กปกติ เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีความสามารถและความต้องการแตกต่างกันมาก ทางโรงเรียนจึงต้องจัดทำหลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กแต่ละคน โดยบรรจุหลักสูตรไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

๒.การศึกษาพิเศษในประเทศนิวซีแลนด์

นิวซีแลนด์เป็นประเทศขนาดเล็ก มีประชากรราว ๓.๖ ล้านคนรัฐบาลจ่ายเงินประมาณ ๔,๔๐๐ ล้านเหรียญนิวซีแลนด์ในแต่ละปี เพื่อการศึกษาของเด็ก คิดเป็นร้อยละ ๖ ของ Gross National Product (GDP) มีเด็กในอนุบาลประมาณ ๑๓๐,๐๐๐ คน (ปี ๑๙๙๓) การศึกษาภาคบังคับของนิวซีแลนด์ คือ เด็กอายุ ๕-๑๙ ปี ซึ่งมีจำนวน นักเรียนประมาณ ๖๕๐,๐๐๐ คน

โดยมีเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากการให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กปกติประมาณ ๑๐% รวมทั้งมีเด็กด้อยความสามารถประมาณ ๒.๕% ของประชากรในวัยเรียนหรือประมาณ ๑๙,๔๐๔ คน

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

นโยบายการศึกษาพิเศษ

๑. รัฐให้การศึกษาแก่เด็กทุกคน ไม่มีการยกเว้นว่าเด็กคนนั้นพิการหรือไม่ เด็กทุกคนมีสิทธิในการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ในสภาพแวดล้อมที่เท่าเทียมกันกับเด็กปกติ และได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติ

๒. เน้นการช่วยเหลือเบื้องต้น (Early Intervention) โดยรัฐให้ความสำคัญแก่การช่วยเหลือเบื้องตนว่า เป็นความสำคัญและความจำเป็นในการให้บริการประเภทนี้ เพื่อเป็นพื้นฐานของการศึกษา และการให้การศึกษาของรัฐจะต้องรวมเด็กพิเศษเข้าในห้องเดียวกันกับเด็กปกติมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

๓. แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan-IEP) กฎหมายไม่ได้ระบุว่าให้ครูทุกคนจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP.) แต่เป็นนโยบายของรัฐที่ระบุว่า การให้การศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น จะต้องเป็นการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล

กฎหมายการศึกษาพิเศษ

นิวซีแลนด์ไม่มีกฎหมายการศึกษาโดยเฉพาะ แต่ในกฎหมายการศึกษา ค.ศ. ๑๙๘๗ ที่ปรับปรุงใหม่ (Education Act, ๑๙๘๗) ได้มีบทที่กำหนดเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษไว้ด้วย ซึ่งกำหนดให้เด็กที่มีอายุ ๕-๑๙ ปี ต้องเข้าเรียนไม่ว่าจะเป็นเด็กพิการหรือไม่ก็ตาม โดยไม่มีการ ยกเว้น สำหรับมาตราที่เกี่ยวกับการศึกษาได้แก่ การบริหารงานการศึกษาพิเศษ คณะกรรมการการศึกษา คณะกรรมการโรงเรียน การส่งเด็กเข้าเรียน การบริหารบุคลากร การตรวจสอบโรงเรียน โรงเรียนการศึกษาพิเศษชั้นพิเศษ และการบริการการศึกษาพิเศษ (Special education service)

บริการการศึกษาพิเศษ

บริการการศึกษาพิเศษเป็นหน่วยงานที่ถูกจัดตั้งขึ้น เพื่อให้คำแนะนำปรึกษา แนะแนวทาง และจัดผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ปกครอง ครู และผู้สนใจ นอกจากนั้นหน่วยงานนี้ยังจัดหาบุคลากรเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ปกครองที่บ้านที่มีบุตรอยู่ในวัยทารกด้วย การให้บริการของหน่วยงานนี้ครอบคลุมตั้งแต่เด็กก่อนวัยเรียนจนถึงวัยที่เด็กจบจากโรงเรียนมัธยมศึกษาไปแล้ว บุคลากรของหน่วยงานส่วนมากเป็นนักจิตวิทยา นักแก้ไขการพูด ครูเดินสอน ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญในด้านการช่วยเหลือเบื้องต้น (Early Intervention)

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๓.การศึกษาพิเศษในประเทศญี่ปุ่น

การศึกษาพิเศษเริ่มต้นขึ้นในประเทศญี่ปุ่น เมื่อหนึ่งร้อยกว่าปีที่แล้ว มีการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับคนตาบอดและคนหูหนวกขึ้นก่อนโรงเรียนประเภทอื่น แต่ไม่มีการให้เด็กพิการเข้าเรียนการศึกษาพิเศษเริ่มเป็นการศึกษาบังคับในปี ค.ศ. ๑๙๔๘ สำหรับเด็กตาบอดและ หูหนวก ต่อมามีการจัดตั้งโรงเรียนสำหรบเด็กปัญญาอ่อนและโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายขึ้น ในปี ค.ศ. ๑๙๕๖ กฎหมายของญี่ปุ่นได้ประกาศใช้ ครอบคลุมการศึกษาของเด็กพิการด้วย โดยไม่มีการยกเว้นการเข้าโรงเรียนสำหรับเด็กพิการ เด็กพิการส่วนมากจึงเข้าเรียนในโรงเรียนพิเศษที่จัดตั้งขึ้นสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภทโดยเฉพาะในปี ๑๙๘๗ มีการจัดตั้งโรงเรียนเรียนร่วมตัวอย่างขึ้น เพื่อทดลองจัดการเรียนร่วมเป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนอื่น ต่อมาโรงเรียนประเภทนี้ได้ขยายตัวออกไปหลายแห่งทั่วประเทศ

โรงเรียนการศึกษาพิเศษในญี่ปุ่นมีทั้งโรงเรียนพิเศษและโรงเรียนเรียนร่วม โรงเรยนพิเศษมี ๓ ประเภท คือ

๑. โรงเรียนสอนคนหูหนวก (School for the deaf)

๒. โรงเรียนสอนคนตาบอด (School for the blind)

๓. โรงเรียนสอนคนพิการ (School for the handicapped)

โรงเรียนประเภทที่ ๓ ยังจำแนกย่อยออกเป็น ๓ ประเภทคือ โรงเรียนสำหรับ เด็กปัญญาอ่อน โรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และโรงเรียนสำหรับ เด็กเจ็บป่วยเรื้องรัง ซึ่งส่วนมากเป็นเด็กที่มีความบกพร่องขั้นรุนแรง

เด็กที่มีความบกพร่องระดับปานกลางได้รับการจัดเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ ซึ่งมีทั้งเรียนร่วมเต็มเวลา เรียนร่วมบางเวลาและชั้นพิเศษ เด็กเหล่านี้มี ๗ ประเภท โดย ๕ ประเภท ได้กล่าวถึงขั้นต้นแล้ว อีก ๒ ประเภทได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและเด็กที่มีความบกพร่องทางอารมณ์ เด็กที่จะถูกส่งเข้าโรงเรียนพิเศษต้องได้รับการคัดเลือก ซึ่งมีวิธีการ และขั้นตอน ที่กฎหมายกำหนด กฎหมายการศึกษาของญี่ปุ่นกำหนดให้ทุกจังหวัด (Prefecture) จัดตั้งโรงเรียนพิเศษขึ้น ๑ โรงเรียนและรับเด็กในบริเวณเข้าเรียน

อาจกล่าวได้ว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ได้รับบริการทางการศึกษา ได้แก่

๑. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ขั้นเล็กน้อย-ปานกลาง

๒. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ขั้นรุนแรง

๓. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ขั้นเล็กน้อย-ปานกลาง

๔. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินขั้นรุนแรง (หหนวก)

๕. เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูด

๖. เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา ขั้นเล็กน้อย-ปานกลาง

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๗. เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา ขั้นรุนแรง (ตาบอด)

๘. เด็กที่มีความบกพร่องทางอารมณ์

๙. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

๑๐. เด็กที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ (เจ็บป่วยเรื้อรัง)

หลักสูตร

กระทรวงศึกษาญี่ปุ่น ได้กำหนดให้มีหลักสูตรแห่งชาติสำหรับเด็กปกติ ขณะเดียวกัน ก็มีคู่มือการใช้หลักสูตรสำหรับเด็กพิการที่เรียนอยู่ในโรงเรียนเฉพาะด้วย คู่มือเหล่านี้จะให้คำแนะนำและแนวทางในการสอนเด็กพิการ ตลอดจนเนื้อหาวิชาในหลักสูตรที่จะนำมาสอนเด็กพิการ

การเข้าเรียน

เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจะทำการสำรวจเด็ก หากพบเด็กพิการเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาของท้องถิ่นจะให้คำแนะนำผู้ปกครองในการส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนที่เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะความพิการและความต้องการของผู้ปกครอง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการญี่ปุ่นได้กำหนดระเบียบเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ โดยเด็กพิการส่วนใหญ่จะเรียนในโรงเรียนพิเศษ หรือชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และจำนวนเด็กที่เรียนในโรงเรียนพิเศษมีประมาณร้อยละ ๔๓ ขณะที่ร้อยละ ๕๗ เรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ (ผดุง อารยะวิญญู. ๒๕๔๑ : ๔๖)

๔.การศึกษาพิเศษในประเทศออสเตรเลีย

นโยบายและการบริหารการศึกษาพิเศษ

รัฐบาลออสเตรเลียมีนโยบายในการส่งเสริมระบบการเรียนร่วม (mainstream) ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติ หน่วยงานการศึกษาพิเศษที่มีอยู่จะยุบให้เหลือน้อยที่สุด จนไม่มีเลย หน่วยงานการศึกษาพิเศษนี้เกือบทุกรัฐในประเทศออสเตรเลียที่จัดอยู่ คือ

๑. โรงเรียนการศึกษาพิเศษทุกประเภท ตั้งแต่ประเภทหนัก (seven) จนถึงประเภทเล็กน้อย

๒. หน่วยงานการศึกษาพิเศษ (special unit) ครูการศึกษาพิเศษและผู้ที่ทำงานในสถาบันการศึกษาพิเศษ มีความเห็นว่า หน่วยงานการศึกษาพิเศษ สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษบางระดับยังจำเป็นต้องมีอยู่ ในขณะที่มหาวิทยาลัยหลายแห่งในออสเตรเลีย ได้ค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวซึ่งผลของการวิจัยนั้นสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล เพราะได้จัดทำโปรแกรมการเรียนร่วมของเด็ก down system หรือ deaf-blind โดยใช้เทคนิคในการฝึกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และใช้เครื่องมือที่เหมาะสม ซึ่งสามารถช่วยให้

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

เด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้งประเภทมีอาการน้อยจนถึงอาการหนัก ให้สามารถเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี และมีหนทางที่จะเข้าอยู่ในโครงการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้

รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ

การศึกษาพิเศษในประเทศออสเตรเลียแบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. การจัดโรงเรียนปกติ เกือบทุกรัฐจะจัดตามประเภทของความพิการเช่น

๑.๑ โรงเรียนสอนคนตาบอด

๑.๒ โรงเรียนสอนคนหูหนวก

๑.๓ โรงเรียนสอนบุคคลปัญญาอ่อน

๑.๔ โรงเรียนสอนบุคคลที่มีร่างกายพิการ

๑.๕ โรงเรียนสอนเด็กมีปัญหาทางพฤติกรรมและสังคม

๑.๖ โรงเรียนสอนเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้

ลักษณะโรงเรียนทั่วไป จะเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนเด็ก ๕๐-๘๐ คน จนถึงขนาด ๑๐๐ กว่าคน ถือว่าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ เช่น โรงเรียน Glen Waverly สำหรับโรงเรียนสอนคนที่มีร่างกายพิการมีเด็ก ๑๘๐ คน โรงเรียนการศึกษาพิเศษจะพยายามสร้างกระจายไปตามชุมชน จะขอยกตัวเลขให้เห็นชัดเจนถึงจำนวนโรงเรียนที่ได้จัดขึ้นในรัฐนิวเซาว์เวลล์มีประชากรประมาณ ๖ ล้านคน ซึ่งมีเด็กพิการในวัยเรียนประมาณร้อยละ ๓.๒๗๓ (๓๐,๔๑๙คน) โรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษทั่วนิวเซาว์เวลล์มีกว่า ๓๐๐ โรงเรียน

๒. การจัดโรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนในประเทศออสเตรเลีย ปกติส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการรับเด็กพิการเข้าเรียนร่วม เพราะจะได้รับบริการเพิ่มเติมจากรัฐ อาทิ Resource teacher ครูเดินสอน และอุปกรณ์บางอย่างที่จำเป็น เนื่องจากโรงเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษามีกระจายอยู่เต็มพื้นที่ และมีบริเวณเพียงพอกับประชากร ดังนั้น หากเด็กที่มีความต้องการพิเศษคนใดพร้อมก็ไม่มีปัญหาที่จะเข้ามาเรียนอยู่ในโรงเรียนปกติในทุกระดับตั้งแต่อนุบาล ก่อนวัยเรียน ประถม มัธยม วิทยาลัยเทคนิค หรือแม้แต่มหาวิทยาลัย

๓. การจัดการศึกษานอกระบบ เป็นการจัดเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นและเป็นประเภทของการศึกษาที่ไม่มีอยู่ทั้งในโรงเรียนพิเศษและเรียนร่วม แต่ในบางครั้งก็เข้าไปจัดอยู่ในบริเวณอาคารเรียนหรือบริเวณโรงเรียน เพื่อช่วยโรงเรียนแก้ปัญหา เรียกว่า "special unit" นอกจากนี้ยังมีการจัดการศึกษาตามเตียงในโรงพยาบาล ตามบ้านของผู้พิการ ฯลฯ ซึ่งเป็นการช่วยกระจายบริการทางการศึกษาออกไปให้ทั่วถึง การจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่เล็กมาก ตั้งแต่อายุ ๐ ปีขึ้นไปนั้น แบ่งการจัดออกได้ ๒ รูปแบบคือ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๓.๑ การจัดโดยบุคลากรทางการแพทย์ จะเรียกว่า early intervention เพราะเน้นในด้านการพัฒนาทางร่างกายในเชิงการแพทย์ และการพัฒนาการของเด็ก

๓.๒ การจัดโดยบุคลากรทางการศึกษา เช่น ที่ทัสเมเนีย กรมการศึกษาของรัฐได้จัดโปรแกรมช่วยพัฒนาเด็กในระดับอายุเดียวกัน แต่พัฒนาในเชิงการศึกษาโดยร่วมมือกับ คณะแพทย์ เรียกว่า early educationรัฐบาลออสเตรเลียจะเน้นการให้ศึกษาผู้ปกครองและการพัฒนาเด็กที่แพทย์วินิจฉัยแล้วว่าสามารถพัฒนาได้ทุกด้านเช่นเดียวกับเด็กปกติ จะมีทั้งการฝึกอบรมผู้ปกครอง เยี่ยมบ้านสาธิต ติดตามผล เพราะจากผลของการทดลองแล้วพบว่า เด็กพิการไม่ว่ามากหรือน้อย ไม่ว่าจะเป็นเด็กพิการประเภทใดก็ตาม จะสามารถเรียนรู้ได้เร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับว่าเด็กคนนั้นจะได้รับการฝึกฝนในอายุหรือวัยขนาดใด ยิ่งได้รับการฝึกฝนตั้งแต่อายุยังน้อยจะมีโอกาสลดสภาพของความรู้สึกว่าพิการลงอย่างแน่นอน และสามารถเข้าอยู่ในสังคมได้ในที่สุด

๓.๓ การค้นคว้า มหาวิทยาลัยหลายแห่งในออสเตรเลียให้ความสนใจเด็กพิการและได้ทำการศึกษาค้นคว้า ทดลอง และนำผลนั้นมาเผยแพร่ให้ทั้งทางฝ่ายนโยบาย แผนงาน โรงเรียน และผู้ปกครองได้รับทราบ เพื่อขยายโครงการให้กว้างขวางขึ้น โครงการที่น่าสนใจคือ

๓.๑ โครงการศึกษาเรื่องการสอนเด็กที่มีความผิดปกติทางการได้ยินของมหาวิทยาลัย โมนาช โดยมี Dr.Stewart Sykes เป็นหัวหน้าทีม เครื่องมือที่ใช้อยู่ในขั้นก้าวหน้าและยังเป็นคลินิกสอนพูดด้วย

๓.๒ โครงการศึกษาประชากรคนพิการของมหาวิทยาลัยควีนส์แลนด์ ซึ่งได้พิมพ์ออกเผยแพร่แล้ว

๓.๓ โครงการศึกษาเรื่องการทำโปรแกรม soft ware หรือ Brisbane College of Advanced Education เกี่ยวกับคนตาบอด

๓.๔ โครงการศึกษาเรื่องการเรียนร่วมของเด็กประเภท Down's syndrome ของมหาลัยแมคไคว์รี่

๓.๕ โครงการศึกษาเรื่องการพัฒนาภาษาของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ของมหาลัยแมคไคว์รี่

๓.๖ โครงการพัฒนาการสอนเด็กพิการซ้ำซ้อน เช่น deaf - blind, deaf-physically ; impaired ในด้านการสร้างภาษาและการเรียนรู้มหาลัยแมคไคว์รี่

๓.๗ โครงการ Distar ของมหาลัยแมคไคว์รี่

โครงการ Distar เป็นโครงการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนเด็กปัญญาอ่อนซึ่งอยู่ในแขนงงานของ SRA Project ของสหรัฐอเมริกา โครงการนี้มี Dr.Alex เป็นผู้อำนวยการโครงการ ได้ผลิตชุดการเรียน ๔ วิชา คือ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๑. คณิตศาสตร์

๒. ภาษา

๓. วิทยาศาสตร์

๔. สังคม

ชุดการเรียนทั้ง ๔ นี้มีรูปแบบที่แน่นอน ประกอบด้วยหนังสือ โครงการสอน แบบฝึกหัดและคู่มือครู นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์ประกอบด้วย จุดเน้นของโครงการ Distar คือการกำหนดรูปแบบของการเรียนและการสอนที่ตายตัว ครูและนักเรียนจะต้องเดินตามกฎเกณฑ์ ซึ่งอาจจะเป็นการดีสำหรับครูที่ยังไม่มีความชำนาญในการสอน

ขณะนี้ โครงการนี้ได้รับความร่วมมือจากองค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และ วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ช่วยเหลือในการอบรมครูในประเทศปาปัวนิวกินี ไนโรบี และอีกหลายประเทศในแอฟริกา วิธีการอบรมเป็นแบบก้าวหน้า Dr.Alex ได้ยืนยันว่าในช่วงเวลา ๔ สัปดาห์ เขาสามารถให้การฝึกอบรมครูได้ถึง ๔ รุ่น รุ่นละ ๕๐ คน

๓.๘ โครงการพัฒนาภาษาของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยคัมเบอร์แลนด์

๓.๙ โครงการพัฒนาเครื่องมือช่วยคนพิการของมหาวิทยาลัยทัสเมเนีย เป็นต้น

๔. การใช้สื่อสารการเรียน โรงเรียนเกือบทุกประเภทในประเทศออสเตรเลียมีความ ตื่นตัวในการนำเครื่องคอมพิวเตอร์ มาใช้ในด้านการเรียนการสอนทั้งในรูปของเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และ มีการพัฒนาทั้ง soft ware และ hard ware มาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งน่าจะเป็นการคุ้มค่ากับการลงทุน เช่น เด็กที่มีความพิการประเภท C.P. ที่ค่อนข้างจะรุนแรง ไม่สามารถจะใช้แขน มือ แม้แต่ขา ที่เป็นประโยชน์ในการทำงานมากนัก ทั้งที่มีความสามารถทางสมองดี ในอดีตจะใช้เครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้าหรือการบังคับสวิตช์ด้วยศรีษะให้มอเตอร์ทำงานมาใช้เป็นสื่อ ในการเรียนรู้ราคาของการลงทุนตกชุดละ ๒๐,๐๐๐ บาทเศษ ปัจจุบันคอมพิวเตอร์ขนาดปานกลางก็มี ถ้าหากจะนำมาทดลองใช้ทดแทนเครื่องพิมพ์ดีด ก็น่าจะคุ้มค่าและ สะดวกกว่า

นอกจากคอมพิวเตอร์แล้ว ยังได้นำเครื่องอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ เข้ามาช่วยในการเรียนการสอน กระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งศูนย์คอมพิวเตอร์ขึ้นใช้งานเองพร้อมทั้งร่วมมือกับโรงเรียนและมหาลัยในท้องถิ่นนั้น พัฒนาโปรแกรมขึ้นมาใช้ให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก จะเห็นได้ว่าจากการศึกษาพิเศษในประเทศออสเตรเลีย มีการจัดบริการค่อนข้างทั่วถึงมีบุคลากรที่ค่อนข้างสมบูรณ์ สื่อการสอนที่พร้อมและก้าวหน้า สำหรับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กฉลาดและเด็กที่มีความสามารถเฉพาะทางนั้น ประเทศออสเตรเลียดำเนินการดังนี้

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๔.๑ กำหนดเป้าหมายของหลักสูตรให้ชัดเจนว่าจะพัฒนาเด็กไปเพื่ออะไร เป็นระยะเวลานานเท่าใด

๔.๒ ไม่แยกเด็กออกมาโดยเฉพาะ

๔.๓ ไม่มีการเลื่อนชั้นเป็นกรณีพิเศษ

๔.๔ การทำกิจกรรม ควรทำเป็นกลุ่ม เพื่อให้เกิด interaction จะได้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน และทำงานร่วมกันได้

๔.๕ การดูเด็กฉลาดอย่าดูที่ผลสัมฤทธิ์อย่างเดียว ควรดูผลิตผลและการแก้ปัญหาด้วย (ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย. ๒๕๒๙ : ๓๙)

๕.การศึกษาพิเศษในประเทศสวีเดน

ระบบการศึกษา

โรงเรียนการศึกษาพิเศษในสวีเดนดำเนินการโดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดโรงเรียนสำหรับคนพิการขึ้นเช่นเดียวกับโรงเรียนเด็กปกติ และมีโครงการพิเศษที่จะนำเด็กพิการเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติทุกแห่งเท่าที่จะทำได้ โดยรัฐเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด ระบบการศึกษาครอบคลุมถึงโรงเรียนภาคบังคับ ๙ ปี โรงเรียนเตรียมเข้ามหาวิทยาลัย (Gymnasium) โรงเรียน ชั้นสูง (Continuation school) และโรงเรียนอาชีพ (Vocational school) มีสภาการศึกษาระหว่างชาติเป็นผู้รับผิดชอบ สภาการศึกษาแห่งแขวง และสภาการศึกษาแห่งท้องถิ่น รับผิดชอบย่อย ลงไป

การศึกษาพิเศษในประเทศสวีเดน มีการสอน ๓ แบบคือ

๑. การสอนภายในระบบโรงเรียนปกติ จัดในรูปของชั้นพิเศษ และการสอนแยกเป็นพิเศษ (การสอนในคลีนิค และการสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง) โดยได้รับความสนับสนุนทางเทคนิค การสอน การแพทย์ และทางสังคม

๒. การสอนพิเศษ แก่เด็กซึ่งศูนย์เสียการได้ยินหรือทางสายตาอย่างรุนแรง (หูหนวก- ตาบอด) จะจัดขึ้นในโรงเรียนสำหรับเด็กหูหนวก และตาบอดของรัฐ

๓. การสอนเด็กที่ผิดปกติทางสมอง (Mentally retard) จะจัดการสอนในโรงเรียนสำหรับเด็กปัญญาอ่อนโดยเฉพาะ

กฎหมายการศึกษาของสวีเดน (Education Act) มีกฎหมายต่าง ๆ กำหนดลักษณะเด็กพิการดังนี้

- เด็กเรียนช้า (Slow learners)
- เด็กมีวุฒิสภาวะช้า (Retarded maturity)
- เด็กผิดปกติทางการอ่านเขียน (Reading and writing disorder)

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

- เด็กมีปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์ (difficulties with mathematics)
- เด็กที่มีปัญหาทางการพูด (Speech difficulties)
- เด็กที่มีปัญหาในการปรับตัว (Emotionally disturbed)
- เด็กที่มีปัญหาทางการได้ยิน (hearing impaired)
- เด็กที่เห็นเพียงบางส่วน (part sighted)
- เด็กผิปกติทางกล้ามเนื้อ (moter handicapped)

กฎหมายนี้จะครอบคลุมถึงเด็กทุกคน รวมทั้งเด็กที่หูหนวกและตาบอดนอกจากนั้นจะมี กฎหมายโรงเรียนซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษในโรงเรียนปกติ และกฎหมายโรงเรียนพิเศษเกี่ยวข้องกับโรงเรียนพิเศษสำหรับเด็กหูหนวก และตาบอด

แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน

- โรงเรียนในปัจจุบันมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กแต่เด็กแต่ละคนได้รับสิ่งที่เขาต้องการ ในแง่เกี่ยวกับการสอน การเลี้ยงดู และการระวังรักษา
- ให้โอกาสแก่เด็กเพื่อจะได้เรียนวิชาที่เหมาะสมแก่ความถนัดของเด็กแต่ละคน
- ให้โอกาสที่เหมาะแก่ความสามารถและความพอใจในความสำเร็จ
- การสอนทุกอย่างในโรงเรียนภาคบังคับ ๙ ปี พยายามที่จะสร้างเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของเด็ก

ครูผู้สอนต้องอาศัยทักษะในการสอนและใช้จิตวิทยาเข้าช่วย ครูต้องมีความรู้พื้นฐาน ที่จะเผชิญกับปัญหาความพิการของเด็ก

ในระดับขั้นต้นของโรงเรียนภาคบังคับ ครูประจำชั้นทุกคนจะต้องสละเวลาเพื่อนสอนพิเศษคนละ ๒ ชั่งโมงต่อสัปดาห์ ในช่วงเวลานี้ ครูจะต้องสอนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มให้แก่เด็กทำงานช้าล้าหลัง เด็กไม่มีวุฒิภาวะหรือพัฒนาช้ากว่าที่ควร

ครูต้องแก้ไขการอ่าน และเขียนที่ผิดปกติ และให้เน้นในเรื่องจำนวน ส่วนเด็กที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือเพียงพอในชั่วโมงเหล่านี้ ครูควรให้ความช่วยเหลือโดยการสอนพิเศษในรูปอื่น

การจัดเด็กเข้าเรียนชั้นพิเศษ เป็นแนวโน้มเพิ่มเสริมการสอนในชั้นเรียนให้ดีขึ้น ครูที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นพิเศษหลาย ๆ ทาง มีโอกาสช่วยเหลือการสอนพิเศษได้มากทั้งสองเป็นรายบุคคลและชุมชน และยังได้มีโอกาสเป็นผู้ช่วยเหลือครูและนักเรียนเป็นรายบุคคลและกลุ่มย่อย ๆ อีกมาก เป็นการช่วยแก้ปัญหาเด็กพิการได้อย่างมาก (วิทยาลัยครูสวนดุสิต ๒๕๒๖ : ๑๒๙-๑๓๕)

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

การศึกษาเพื่อคนพิการ *

การศึกษาเพื่อปวงชน "ประเทศไทยกับการพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาสำหรับคนพิการ" ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Right of Persons with Disabilities : CRPD) ของประเทศไทย

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Right of Persons with Disabilities : CRPD) ซึ่งเป็นกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ส่งเสริมพิทักษ์และรับรองให้คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเสรีภาพขั้นพื้นฐานและมีความเสมอภาคอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งส่งเสริมการเคารพศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิดของคนพิการ อนุสัญญาฉบับนี้เป็นอนุสัญญาฉบับแรกที่ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของคนพิการ ไม่เฉพาะด้านพลเมืองเท่านั้น แต่รวมถึงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และชีวิตครอบครัว ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญา CRPD โดยการให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ซึ่งมีผลบังคับใช้ให้ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในอนุสัญญาตั้งแต่วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป การเข้าร่วมเป็นรัฐภาคีตามอนุสัญญา CRPD มีนัยว่ารัฐบาลประเทศไทยต้องตระหนักว่าการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการจะกระทำมิได้ ต้องเคารพคุ้มครองสิทธิที่พึงมีแก่คนพิการเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป นอกจากนี้ยังได้ปฏิบัติดังนี้

๑. รัฐภาคีได้กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลัก (Focal Point) เพื่อเป็นกลไกประสานงานภาครัฐ ดูแลประเด็นที่สนับสนุนการดำเนินงานในภาคส่วนต่างๆ โดยประเทศไทยได้กำหนดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักตามอนุสัญญาฉบับนี้ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ โดยมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ และได้ดำเนินงานแล้วตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้นไป นับเป็นจุดเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของการพัฒนาคนพิการในประเทศไทย อีกประการหนึ่ง คือ การประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยรัฐบาลไทยได้ตั้งเป้าหมายทางการศึกษาสำหรับเด็กพิการเท่าเทียมกับเด็กอื่นๆ คือ ตั้งเป้าหมายว่าร้อยละ ๙๕ ของเด็กพิการทั้งหมดจะต้องได้รับการศึกษา ด้วยรัฐบาลไทยตระหนักดีว่าการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีความล้าหลังกว่าการจัดการศึกษาแก่บุคคลทั่วไป จึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการขึ้นในปี ๒๕๕๑

๒. ประเทศไทยซึ่งเป็นรัฐภาคีได้จัดตั้งโครงสร้างภายใน เพื่อส่งเสริมพิทักษ์และติดตามการปฏิบัติตามอนุสัญญาฉบับนี้ เช่น ตั้งคณะกรรมการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับอนุสัญญา โดยมีองค์ประกอบที่มาจากทุกภาคส่วน เช่น แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ โดยมีนายกรัฐมนตรี

---

* ที่มา : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. , คณะทำงานโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้มีคุณภาพ [ข้อมูลออนไลน์] สืบค้นจาก http://www.bps2.moe.go.th/index.php/component/content/article/197?lang= [๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๕].

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

เป็นประธานกรรมการ และได้กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานกรรมการ เป็นต้น เพื่อรับผิดชอบและขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิ ความเสมอภาค และมีโอกาสได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

๓. รัฐภาคี (ประเทศไทย) มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม โดยเฉพาะคนพิการและองค์กรของคนพิการให้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการติดตามการดำเนินงาน และได้ดำเนินการตามอนุสัญญาอย่างเคร่งครัด ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการระดับชาติ ระดับกระทรวง ระดับกรม ระดับจังหวัดและ/หรือแม้แต่กิจกรรมระดับพื้นที่ จะมีคนพิการและองค์กรคนพิการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อคนพิการ ด้วยตระหนักดีว่า การให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับคนพิการ การดำเนินงานเพื่อคนพิการ โดยดำเนินการผ่านองค์กรคนพิการทำให้คนพิการกลายเป็นกระบอกเสียงคอยพิทักษ์สิทธิของตนเอง ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะและคอยกระตุ้นรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและกฎหมายต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคนพิการ ในช่วงเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา คนพิการมีบทบาทเข้มแข็งมากขึ้นในสังคมไทย ได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็นสมาคมคนพิการแต่ละประเภท จากการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ตลอดจนผู้ปกครองของคนพิการได้เข้ามามีส่วนร่วมในชุมชนของตนเองอย่างแข็งขันขึ้น ประกอบกับคนพิการมีโอกาสเข้าถึงการศึกษา และการจ้างงานมากขึ้น

๔. รัฐภาคี (ประเทศไทย) จะต้องมีการจัดทำรายงานเกี่ยวกับมาตรการในการปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาภายในเวลา ๒ ปี หลังจากอนุสัญญามีผลบังคับใช้ และหลังจากนั้นต้องส่งฉบับต่อๆ ไป อย่างน้อยทุกๆ ๔ ปี หรือเมื่อคณะกรรมการร้องขอ ประเทศไทยได้จัดทำรายงานการดำเนินการตามสนธิสัญญา (Treaty – Specific Document) ตามบทบัญญัติในข้อ ๓๕ ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการด้วยเช่นกัน จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาฉบับนี้อย่างเข้มแข็ง โดยส่งเสริมพิทักษ์และรับรองให้คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และมีความเสมอภาคอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งส่งเสริมการเคารพศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิดของคนพิการอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

กฎหมายไทยที่สอดคล้องรองรับกับอนุสัญญา CRPD

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ส่วนที่ ๘ สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา มาตรา ๔๙ ระบุว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอภาคในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้การศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ”

สรุปแล้วแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาให้กับคนพิการเป็นอย่างมาก โดยระบุไว้ในกฎหมายสูงสุดของประเทศ เป็นหลักประกันว่าไม่ว่ารัฐบาลไทยคณะใดที่เข้า

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

บริหารประเทศ จะต้องบริหารจัดการการศึกษาสำหรับคนพิการให้มีคุณภาพ มีสิทธิเท่าเทียมกันในการเข้ารับบริการการศึกษาที่เหมาะสมโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

๒. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ หมวด ๒ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ระบุในมาตรา ๑๐

"การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสต้องให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น"

๓. พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ ระบุว่า

"คนพิการ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใดเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศ/กำหนดไว้

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายความว่า แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล

เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หมายความว่า เครื่องมือ อุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ หรือบริการที่ใช้สำหรับคนพิการโดยเฉพาะ หรือที่มีการดัดแปลงหรือปรับใช้ให้ตรงกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคล เพื่อเพิ่ม รักษา คงไว้ หรือพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่จะเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร รวมถึงกิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตอิสระ

การเรียนร่วม หมายความว่า การจัดให้คนพิการได้เข้าศึกษาในระบบการศึกษาทั่วไปทุกระดับและหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการจัดการศึกษาให้สามารถรองรับการเรียนการสอนสำหรับคนคนทุกกลุ่ม รวมทั้งคนพิการ

สถานศึกษาเฉพาะความพิการ หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ ทั้งในลักษณะอยู่ประจำ ไป-กลับ และรับบริการที่บ้าน

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ศูนย์การศึกษาพิเศษ หมายความว่า สถานการศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบ หรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต และจัดการศึกษาอบรมแก่ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากรและชุมชน รวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยวามสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง

ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบ หรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการโยเฉพาะ โดยหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์และสถาบันทางสังคมอื่นเป็นผู้จัด ตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา และหลักสูตรระยะสั้น”

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๑ ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา หลายมาตรายังระบุไว้ดังนี้

“ มาตรา ๕ คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ดังนี้

(๑) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

(๒) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

(๓) รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล”

มาตรา ๗ ให้สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนร่วม สถานศึกษาเอกชนการกุศลที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ และศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานได้รับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือเป็นพิเศาจากรัฐ

หลักเกณฑ์และวิธีการในการรับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๘ ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวง

สถานศึกษาในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งการเรียนร่วม การจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใด

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วน หรือจำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมกำหนด

สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการและประสานความร่วมมือจากชุมชน หรือนักวิชาชีพเพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับ หรือบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ

มาตรา ๙ ให้รัฐจัดเงินอุดหนุนเพื่อส่งเสริมการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องและการพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษาให้ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และความสามารถในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ให้รัฐจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

มาตรา ๑๐ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้ข้าราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบหรือประกาศ แล้วแต่กรณี ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๑ การส่งเสริมการจัดการศึกษา

มาตรา ๑๑ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นคนพิการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน ๑๐ คน ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อธิบดีกรมสุขภาพจิต อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๓ คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงในด้านการจัดการบริหารการศึกษาด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ ด้านกฎหมาย ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ และด้านสังคมสงเคราะห์ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านรวมกัน ทั้งนี้ อย่างน้อย ๗ คน ต้องมาจากองค์การคนพิการแต่ละประเภท”

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ความเคลื่อนไหวด้านนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ในช่วงปีที่ผ่านมา การดำเนินงานด้านคนพิการมีทิศทางในเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น คืออยู่บนพื้นฐานของสิทธิมากกว่าเพื่อการสงเคราะห์ในแนวทางเวทนานิยม การเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ดังกล่าวเป็นผลจากกระแสทั้งระดับสากล และระดับประเทศ ซึ่งรัฐบาลไทยได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส กรณีกลุ่มเด็กพิการ ตามแนวทางซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๗ เห็นชอบนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสกลุ่มเด็กพิการ ในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓ ดังนี้

นโยบายหลัก

๑. ให้บริการการศึกษาอย่างเสมอภาค ทั่วถึง ในรูปแบบที่เหมาะสมหลากหลาย

๒. จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเหมาะสมกับเด็กด้อยโอกาส (กลุ่มเด็กพิการ)

๓. จัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาและปัจจัยพื้นฐานอื่นๆ ที่สอดคล้องกับเด็กด้อยด้อยโอกาส (กลุ่มเด็กพิการ)

๔. จัดระบบการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส (กลุ่มเด็กพิการ)

๕. สร้างและพัฒนาเครือข่ายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส (กลุ่มเด็กพิการ)

สรุปได้ว่า ระดับประเทศ รัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบายของรัฐ ได้วางพื้นฐานการพัฒนาคนพิการในทุกด้าน รัฐมีแผน นโยบาย งบประมาณที่ให้การสนับสนุนคนพิการและองค์กรด้านคนพิการ และมีนโยบายการจัดการศึกษาให้คนพิการในหลายรูปแบบ เช่น ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๒ ประกาศ ณ วันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ ได้ลงนามในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดประเภทคนพิการทางการศึกษาเป็น ๙ ประเภท ดังนี้

๑) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น

๒) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

๓) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

๔) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือทางสุขภาพ

๕) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

๖) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา

๗) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์

๘) บุคคลออทิสติก

๙) บุคคลพิการซ้อน

และตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยสถานศึกษาจะเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับผู้เรียนแต่ละคน (โดยมีกรรมการไม่น้อยกว่า ๓ คน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา บิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือผู้ดูแลคนพิการ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

และครูประจำชั้นหรือครูแนะแนวหรือครูการศึกษาพิเศษหรือครูที่รับผิดชอบด้านการศึกษาพิเศษ เพื่อจัดทำแผนไปสู่การปฏิบัติ พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลปีละ ๒ ครั้ง

และที่สำคัญจากการประชุมโลก เรื่อง การศึกษาเพื่อปวงชน (World Conference on Education for ALL) เมื่อวันที่ ๕-๙ มีนาคม ๒๕๕๓ ณ หาดจอมเทียน จังหวัดชลบุรี ประเทศไทย ร่วมกับองค์การยูเนสโกและหน่วยงานสหประชาชาติอื่นๆ ซึ่งที่ประชุมครั้งนั้นได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาเพื่อปวงชนใน “ปฏิญญาจอมเทียน” (Jomtien Declaration) ว่าด้วยการพัฒนาการศึกษาเพื่อปวงชน (Education For All : EFA) ๖ ประการ ที่ประเทศไทยได้ดำเนินการตามหลักการดังกล่าว คือ

๑. ขยายการดูแลเด็กปฐมวัยและกิจกรรมเพื่อการพัฒนาอื่นๆ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กด้อยโอกาสและเด็กพิการ

๒. ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึง ภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๓

๓. ปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนผ่านมาตรฐานขั้นต่ำที่สูงขึ้น

๔. พัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกด้าน โดยเฉพาะเรื่องการไม่รู้หนังสือ พัฒนาอัตราการรู้หนังสือของผู้ใหญ่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๐ ในปี ๒๕๕๓ โดยเน้นการเรียนรู้ของเด็กหญิงและสตรี เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศ

๕. ขยายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของเยาวชนและผู้ใหญ่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านสุขอนามัย และการงานอาชีพที่ดีขึ้น

๖. เยาวชนและผู้ใหญ่ได้รับทักษะการเรียนรู้ การคำนวณตัวเลข และทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเสมอภาค ในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยกำหนดให้ทุกประเทศดำเนินการให้บรรลุผลตามเป้าหมายดังกล่าว ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

การพัฒนาการจัดการการศึกษาสำหรับคนพิการของประเทศไทย ได้ดำเนินให้เป็นไปตามหลักการของปฏิญญาจอมเทียนว่าด้วยการพัฒนาการศึกษาเพื่อปวงชน (EFA) อย่างแข็งขัน ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาการจัดการการศึกษาสำหรับคนพิการ สรุปได้ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๑ เพื่อศึกษาระบบการบริหารจัดการการศึกษาที่เอื้อต่อการให้คนพิการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เสมอภาค และได้รับสิทธิตามรัฐธรรมนูญ พ.ร.บ. ๒๕๕๑ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ เพื่อศึกษายุทธวิธี/กลไกการบริหารจัดการการนำนโยบายการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ ตั้งแต่ระดับนโยบายสู่ระดับเขตพื้นที่ สถานศึกษาและชุมชนอย่างทั่วถึงและเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการ เพื่อพัฒนาคนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี

๒. ขอบเขตในการทำวิจัย

๒.๑ ศึกษาระบบบริหารการจัดการศึกษาขององค์กรภาครัฐและเอกชนที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในและนอกระบบโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย และการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

๒.๒ ศึกษากลไกขับเคลื่อนในการบริหารจัดการ ระเบียบ กฎหมาย และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาและสิทธิประโยชน์ของคนพิการของประเทศไทย

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๒.๓ ศึกษาบทบาทการบริหารจัดการการศึกษาสำหรับคนพิการ ของหน่วยงานนโยบายในภูมิภาคของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและเขตพื้นที่การศึกษาตามโครงสร้างหน่วยประสานงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะเป็นมาตรฐานสากลหรือฐานข้อมูลเดียวกัน สร้างระบบข้อมูลที่น่าเชื่อถือเป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการสนับสนุนคนพิการให้มีโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

๓. ประชากรที่ทำการศึกษา

๓.๑ หน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมให้บริการด้านการศึกษาแก่คนพิการ และกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับคนพิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๓.๒ สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ ๑-๑๒ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษทั้งระดับภาคและระดับจังหวัด สถานศึกษาทุกสังกัดทุกระดับที่ดำเนินการจัดการศึกษา และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี

๓.๓ สถานศึกษาทุกระดับ มหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่รับคนพิการเข้าศึกษาในระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาระดับอุดมศึกษา และบริการต่างๆ

กลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น ๔ ภาค

๑) ในแต่ละภาคเลือกจังหวัดที่เป็นที่ตั้งสำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ ๑-๑๒ และกรุงเทพมหานคร

๒) และเลือกศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัด ตามจังหวัดในข้อ ๑

๓) สุ่มเลือกสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งการศึกษาเฉพาะทาง และจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม

ผลการวิจัยตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

๑. การรับรู้ รับทราบ การถ่ายทอด และการส่งต่อนโยบาย สรุปได้ว่าประเทศไทยมีกระบวนการถ่ายทอดนโยบายด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

๑.๑ มีหนังสือสั่งการจากระดับนโยบายสู่หน่วยงานในภูมิภาค ทั้งระดับนโยบายในพื้นที่และหน่วยงานระดับปฏิบัติ

๑.๒ มีการประชุมผู้บริหารเพื่อชี้แจงนโยบาย ทำความเข้าใจให้ตรงกัน และอภิปรายร่วมกันถึงแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมให้ชัดเจน รวมทั้งข้อเสนอแนะในการปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายนโยบาย โดยพิจารณาให้เป็นไปตามหลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ว่าทำได้อย่างไร ซึ่งเกี่ยวข้องกับ

- ระเบียบ กฎหมาย เน้นความเสมอภาคทั่วถึง พบว่า นโยบาย กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องมีความเหมาะสม และเอื้อต่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการได้อย่างทั่วถึง และมีความเสมอภาค

- ต้องมีฐานข้อมูลที่เป็นระบบ พบว่าประเทศไทยยังจัดทำข้อมูลไม่เป็นระบบฐานข้อมูลเดียวกัน ยังเป็นในลักษณะต่างคนต่างทำ จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและจัดทำข้อมูลให้เป็นระบบฐานข้อมูลเดียวกัน ที่ได้มาตรฐานที่ทุกหน่วยงาน/องค์กรสามารถเข้าถึง และใช้ร่วมกันได้

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

- ความทั่วถึง จัดการศึกษาได้จริงเท่าไร มีคุณภาพหรือไม่ และประเภทคนพิการ พบว่าจำนวนคนพิการของแต่ละหน่วยงานยังมีความแตกต่างกัน ตามวิธีการจัดเก็บ และการคัดกรองความพิการแต่ละประเภท เมื่อพิจาณาในภาพรวมพบว่า มีคนพิการที่จดทะเบียนจำนวนทั้งสิ้น ๑,๑๓๕,๓๗๘ คน ส่วนความทั่วถึงในการเข้ารับการศึกษาทุกระดับ ประมาณร้อยละ ๗๓ ของค่าประมาณประชากรพิการ และร้อยละ ๒๗ ยังไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาในรูปแบบใด

- ความเสมอภาคของโอกาสในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สามารถกระจายเข้าเรียนในสถานศึกษาที่จัดในรูปแบบต่างๆ และเข้าถึงบริการการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย รวมถึงการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ส่วนโอกาสในการศึกษาต่อและการเตรียมพื้นฐานด้านอาชีพ พบว่า คนพิการสามารถเข้าเรียนในระดับสูงขึ้น ทั้งการศึกษาในระบบของรัฐและเอกชน อย่างไรก็ตามพบว่าโอกาสดังกล่าวยังมีข้อจำกัดอยู่มาก นอกจากนี้พบว่า จำเป็นต้องจัดระบบส่งต่อระหว่างชั้นเรียน ระดับการศึกษา และสถานศึกษา

- มีการดำเนินปรับทัศนคติของบุคลากรในสังกัดต่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างต่อเนื่อง ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการ และการรุกเข้าถึงคนพิการและครอบครัวด้วยวิธี home to home โดยบุคลากรของหน่วยงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

- มีการประชาสัมพันธ์ให้คนพิการ ผู้ปกครอง ชุมชน ได้รับรู้ถึงสิทธิ โอกาส และความเสมอภาคในการเข้ารับการศึกษา ทั้งโดยวิธีผ่านสื่อในรูปแบบต่างๆ ผ่านองค์กรคนพิการในชุมชน และที่ตกหล่นจากการปิดกั้นของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ดำเนินการเข้าถึงโดยครูและบุคลากรของหน่วยงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

- การเข้าถึงการศึกษา พบว่า นับแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง และนโยบาย ที่แสดงถึงเจตนารมณ์ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ กำหนดไว้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น กฎหมายรับรองสิทธิของคนพิการอย่างสอดคล้องกัน เอื้อต่อการจัดให้คนพิการได้รับสิทธิและความเสมอภาคและสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเต็มที่มากยิ่งขึ้น ทั้งด้านการสื่อสาร อาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามกฎหมายและกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

ปัญหา

- การสื่อสารของคนในพื้นที่ (โดยเฉพาะใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้)

- สถานศึกษาบางแห่งไม่เปิดโอกาส และให้สิทธิในการเข้ารับการศึกษาของคนพิการ

- โรงเรียนเรียนร่วมบางแห่งไม่สามารถปรับเทคโนโลยีการให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก เนื่องจากมีการโยกย้ายบุคลากรบ่อย จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องในการใช้เทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะ

ควรสร้างองค์กรเครือข่ายในชุมชนให้เข้มแข็ง และพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชนในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

๒. การวางแผนยุทธศาสตร์

เพื่อให้การนำนโยบายสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานในส่วนกลางและภูมิภาคในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้

๑) ได้กำหนดโครงสร้างและผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน และมีการรายงานผลการดำเนินงาน

๒) มีแผนการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ โดยจัดการอบรมบุคลากรของสถาบันที่มีนักศึกษาพิการเพื่อให้ทราบแนวทางและวิธีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับผู้พิการ

๓) เทคนิคในการจัดทำข้อมูลเชิงรุก ปัจจุบันมหาวิทยาลัยต่างๆ ยังไม่ได้เข้าไปสำรวจข้อมูลจากชุมชน แต่จะทำแผนการดำเนินงานเชิงรุกในปีต่อไป โดยจะทำการสำรวจจำนวนข้ออมูลคนพิการในชุมชนที่จะจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ม.ปลาย) ที่พร้อมที่เข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้รับทราบนโยบายที่ให้คนพิการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และจัดสภาพแวดล้อม สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็น เพื่อให้คนพิการสามารถเรียนได้อย่างมีคุณภาพ มีสิทธิได้รับการสนับสนุนด้านใดบ้าง และมหาวิทยาลัยจะได้มีการเตรียมความพร้อมที่จะจัดบริการให้คนพิการได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ หน่วยงานทางการศึกษาระดับอื่นๆ มีการดำเนินการในทำนองเดียวกัน

๔) มีการคัดเลือกบุคลากรผู้รับผิดชอบในการดำเนินการสำหรับคนพิการ โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ และความเหมาะสมเป็นสำคัญ โดยประสานการทำงานทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และท้องถิ่น เนื่องจากทุกภาคส่วนได้รับการอบรมเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคนพิการอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการสร้างเครือข่ายการศึกษาที่เชื่อมโยงกันทุกองค์กร กระนั้นก็ตาม ยังมีการปฏิเสธการเข้ารับการศึกษาของคนพิการในโรงเรียนเรียนร่วม

๓. การดำเนินงาน กระบวนการจัดการ การปฏิบัติ

กระบวนการจัดการได้มีการพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบ โดยจัดอบรม และพัฒนาด้านความรู้ ด้านทักษะต่างๆ และส่งเสริมให้บุคลากรเข้าศึกษาต่อทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ได้ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายทุกภาคส่วนในการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก้บุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และจัดกระบวนการเรียนรู้ภายนอก ได้แก่ สภาพสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อคนพิการโดยตรง

๔. การจัดระบบข้อมูล

มีการจัดทำฐานข้อมูลคนพิการ โดยจัดเก็บเป็นระบบในโปรแกรมฯ เป็นปัจจุบัน โดยมอบหมายผู้ดูแลรับผิดชอบข้อมูลอย่างชัดเจนซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้ประสานเชื่อมโยงกับเครือข่ายที่จัดการศึกษาสำหรับ คนพิการในพื้นที่ ข้อมูลที่ได้ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาและแนวปฏิบัติการต่อไป

ปัญหาในการจัดระบบข้อมูล

- ข้อมูลคนพิการไม่ตรงตามความเป็นจริง เนื่องจากผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องปิดกั้นความจริง
- ระบบฐานข้อมูลไม่ทันสมัย เนื่องจากไม่สามารถเชื่อมต่อข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นได้

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

จากการวิจัยได้ข้อเสนอแนะ คือ

- ปรับทัศนคติ เจตคติของคนในพื้นที่ ในการยอมรับคนพิการและการให้ข้อมูลที่เป็นจริง
- มีการประสานงานกับผู้นำชุมชน อบต. อสม. ในการลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูลคนพิการอย่างทั่วถึง

๕. การกำกับ ติดตาม ประเมินผล และการขับเคลื่อนให้เกิดประสิทธิภาพ

มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล เดือนละครั้ง หรืออย่างน้อย ๖ เดือนครั้ง และนำมาปรับปรุงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น โดยกำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะเพื่อเป็นฐานข้อมูลต่อไป และนำเสนอที่ประชุมในภาพรวมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานร่วมกัน

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

จำนวนสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และจำนวนนักเรียนพิการที่อยู่ในระบบการศึกษา * (รวมทุกสังกัด)

จำนวนสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

- โรงเรียนเฉพาะความพิการ (โรงเรียนการศึกษาพิเศษ) จำนวน ๔๓ โรง
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน ๗๖ แห่ง
- โรงเรียนเรียนร่วม จำนวน ๒๑,๙๕๙ โรง

๒. สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (สอศ.)

- วิทยาลัยจัดการเรียนร่วม จำนวน ๒๖๐ แห่ง

๓. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

- มหาวิทยาลัย จำนวน ๗๓ แห่ง

๔. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

- โรงเรียนการศึกษาพิเศษ (เอกชน) จำนวน ๑๖ แห่ง

๕. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

- สถานศึกษา จำนวน ๑๘๙ แห่ง

จำนวนนักเรียนพิการที่อยู่ในระบบการศึกษา **จำนวนทั้งสิ้น ๓๓๔,๒๘๑ คน** แบ่งเป็น

๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน ๓๑๐,๗๘๓ คน
๒. สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (สอศ.) จำนวน ๑,๒๖๕ คน
๓. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จำนวน ๓,๘๒๘ คน
๔. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน ๔,๗๒๓ คน
๕. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จำนวน ๑๓,๖๘๒ คน

* ข้อมูล ณ วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๕

ที่มา : พะโยม ชิณวงศ์ ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, บรรยายเรื่อง แผนพัฒนาการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) ณ โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์, วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๕.

สืบค้นจาก : http://specialsk-edu.com/home/plan2555-2559/plan1.pdf [๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕]

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

สถิติการศึกษาโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา ๒๕๕๔ *
ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

๑. <u>จำนวนโรงเรียน</u> จำนวน ๔๓ โรง (ห้องเรียน ๑,๔๒๐ ห้อง)

- โรงเรียนโสตศึกษา จำนวน ๒๐ โรง
- โรงเรียนบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน ๑๙ โรง
- โรงเรียนสอนคนตาบอด จำนวน ๒ โรง
- โรงเรียนบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ จำนวน ๒ โรง

๒. <u>จำนวนนักเรียน</u> จำนวน ๑๓,๐๙๘ คน

- โรงเรียนโสตศึกษา จำนวน ๕,๑๕๙ คน
- โรงเรียนบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน ๗,๑๓๙ คน
- โรงเรียนสอนคนตาบอด จำนวน ๓๑๑ คน
- โรงเรียนบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ จำนวน ๔๘๙ คน

๓. <u>จำนวนครู</u> จำนวน ๑,๘๒๖ คน

๔. <u>จำนวนนักเรียน : ห้องเรียน</u> นักเรียน ๑๐ คน : ๑ ห้องเรียน

๕. <u>จำนวนนักเรียน : ครู</u> (โดยเฉลี่ยรวมทุกระดับชั้น) นักเรียน ๗ คน : ครู ๑ คน

* <u>ข้อมูล</u> ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔

ที่มา : กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ กลุ่มแผนและงบประมาณ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, **ข้อมูลสารสนเทศ ปี ๒๕๕๔ โรงเรียนการศึกษาพิเศษ** ๔๓ โรง [ข้อมูลออนไลน์] สืบค้นจาก http://special.obec.go.th/special_it/information%20school%20special-support%2054/2.Information54(special).pdf [๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๕]

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ข้อมูลจำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนการศึกษาพิเศษ 43 โรง

รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 13,098 คน (ประจำ 12,143 คน / ไป-กลับ 955 คน)

บกพร่องทางสติปัญญา 19 จังหวัด 19 โรงเรียน

ลำดับที่	โรงเรียนการศึกษาพิเศษ	จังหวัด	จำนวน(คน)		
			ประจำ	ไป-กลับ	รวม
1	สงขลาพัฒนาปัญญานุกูล	สงขลา	257	76	333
2	นครศรีธรรมราชปัญญานุกูล	นครศรีธรรมราช	399	0	399
3	ชุมพรปัญญานุกูล	ชุมพร	290	0	290
4	ภูเก็ตปัญญานุกูล	ภูเก็ต	290	0	290
5	สุพรรณบุรีปัญญานุกูล	สุพรรณบุรี	471	18	489
6	ลพบุรีปัญญานุกูล	ลพบุรี	280	32	312
7	นครสวรรค์ปัญญานุกูล	นครสวรรค์	271	57	328
8	พิษณุโลกปัญญานุกูล	พิษณุโลก	390	30	420
9	กาวิละอนุกูล	เชียงใหม่	144	256	400
10	อุบลปัญญานุกูล	อุบลราชธานี	440	0	440
11	กาฬสินธุ์ปัญญานุกูล	กาฬสินธุ์	424	0	424
12	นครราชสีมาปัญญานุกูล	นครราชสีมา	325	78	403
13	ระยองปัญญานุกูล	ระยอง	352	33	385
14	เพชรบุรีปัญญานุกูล	เพชรบุรี	285	0	285
15	พิจิตรปัญญานุกูล	พิจิตร	337	0	337
16	เชียงรายปัญญานุกูล	เชียงราย	385	0	385
17	น่านปัญญานุกูล	น่าน	388	5	393
18	แพร่ปัญญานุกูล	แพร่	416	15	431
19	ฉะเชิงเทราปัญญานุกูล	ฉะเชิงเทรา	395	0	395
รวมทั้งสิ้น			**6,539**	**600**	**7,139**

บกพร่องทางการได้ยิน 19 จังหวัด 20 โรงเรียน

ลำดับที่	โรงเรียนการศึกษาพิเศษ	จังหวัด	จำนวน(คน)		
			ประจำ	ไป-กลับ	รวม
1	เศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์	กรุงเทพมหานคร	85	111	196
2	โสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ	กรุงเทพมหานคร	212	0	212
3	โสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี	นนทบุรี	175	25	200
4	โสตศึกษาจังหวัดนครปฐม	นครปฐม	329	0	329
5	โสตศึกษาจังหวัดสงขลา	สงขลา	212	55	267
6	โสตศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช	นครศรีธรรมราช	410	0	410
7	โสตศึกษาเทพรัตน์	ประจวบคีรีขันธ์	175	0	175
8	โสตศึกษาปานเลิศ	ลพบุรี	175	0	175
9	โสตศึกษาจังหวัดตาก	ตาก	159	0	159
10	โสตศึกษาอนุสารสุนทร	เชียงใหม่	293	28	321
11	โสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น	ขอนแก่น	239	30	269
12	โสตศึกษาจังหวัดอุดรธานี	อุดรธานี	293	23	316
13	โสตศึกษาจังหวัดมุกดาหาร	มุกดาหาร	274	0	274
14	โสตศึกษาจังหวัดสุรินทร์	สุรินทร์	337	0	337
15	โสตศึกษาจังหวัดชลบุรี	ชลบุรี	237	47	284
16	โสตศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี	กาญจนบุรี	195	0	195
17	โสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์	273	0	273
18	โสตศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด	ร้อยเอ็ด	329	0	329
19	โสตศึกษาจังหวัดชัยภูมิ	ชัยภูมิ	242	10	252
20	โสตศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี	ปราจีนบุรี	180	6	186
รวมทั้งสิ้น			**4,824**	**335**	**5,159**

บกพร่องทางการหิน 2 จังหวัด 2 โรงเรียน

ลำดับที่	โรงเรียนการศึกษาพิเศษ	จังหวัด	จำนวน (คน)		
			ประจำ	ไป-กลับ	รวม
1	สอนคนตาบอดภาคใต้ ฯ	สุราษฎร์ธานี	107	0	107
2	สอนคนตาบอดภาคเหนือ ฯ	เชียงใหม่	204	0	204
รวมทั้งสิ้น			**311**	**0**	**311**

บกพร่องทางร่างกาย 2 จังหวัด 2 โรงเรียน

ลำดับที่	โรงเรียนการศึกษาพิเศษ	จังหวัด	จำนวน (คน)		
			ประจำ	ไป-กลับ	รวม
1	ศรีสังวาลย์ขอนแก่น	ขอนแก่น	191	0	191
2	ศรีสังวาลย์เชียงใหม่	เชียงใหม่	278	20	298
รวมทั้งสิ้น			**469**	**20**	**489**

โทร. 02-2885562

โทรสาร. 02-2885562

กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ
กลุ่มแผนและงบประมาณ
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2554

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

<u>สถานศึกษาขาดครู ๖๖,๐๙๔ อัตราทั่วประเทศ</u> [๑]

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ให้สถานศึกษาในสังกัดจัดทำแผนเสนอความต้องการอัตรากำลังครูจำแนกเป็นรายสาขาวิชา ***โดยเริ่มสำรวจตั้งแต่วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ เป็นต้นมาจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๔*** สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับข้อมูลมาแล้วว่า

สถานศึกษาต่างๆ มีความต้องการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งสิ้น ๖๖,๐๙๔ อัตรา

โดยสาขาวิชาที่ขาดแคลนมากที่สุด คือ คณิตศาสตร์ ขาดแคลน ๙,๔๒๖ อัตรา รองลงมาได้แก่ ภาษาอังกฤษ ขาดแคลน ๘,๖๔๐ อัตรา วิทยาศาสตร์ ๘,๒๔๗ อัตรา ภาษาไทย ๘,๑๖๑ อัตรา คอมพิวเตอร์ ๖,๐๑๕ อัตรา ศิลปะ ๕,๘๓๐ อัตรา สังคมศึกษา ๕,๗๔๖ อัตรา สุขศึกษา ๔,๕๘๒ อัตรา ปฐมวัย ๓,๕๘๘ อัตราครูพัฒนากิจกรรมผู้เรียน ๒,๗๓๑ อัตรา ***ครูการศึกษาพิเศษ ๒,๐๕๖ อัตรา*** และขาดแคลนผู้บริหารการศึกษา ๑,๐๓๙ อัตรา

คำนวณความขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) กำหนดในแต่ละระดับชั้นเรียน ในภาพรวมจะมีความขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษารวมประมาณ ๒๘,๔๘๖ อัตรา เมื่อนำความขาดแคลนตามความต้องการของโรงเรียนที่มีอยู่ถึง ๖๖,๐๙๔ อัตรา วิเคราะห์เปรียบเทียบกับความขาดแคลนตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด มีความแตกต่างอยู่ ๓๗,๐๖๘ อัตรา

ปัญหาเกิดจากครูที่สถานศึกษามีอยู่ มีวุฒิการศึกษาในสาขาที่ไม่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา จึงทำให้ปริมาณความขาดแคลนในความต้องการของสถานศึกษามีจำนวนสูงกว่าที่มา

<u>โรงเรียนคนพิการครวญขาดแคลนครู</u> [๒]

นายสัมพันธ์ บังผล ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษา จ.นนทบุรี กล่าวว่า โรงเรียนที่ดูแลจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีสัดส่วนจำนวนครูที่ไม่เหมาะสมกับการดูแลเด็กพิการ ทำให้เด็กมีพัฒนาการไม่เหมาะสมกับวัย เช่น เด็กพิการหูหนวกตั้งแต่ระดับอนุบาล - ม.ปลายกำหนดสัดส่วนครู ๑ คน ดูแลนักเรียนพิการหูหนวก ๘ คน เนื่องจากเป็นระเบียบด้านการจัดสรรงบลงทุนเพื่อการศึกษาของสำนักงบประมาณที่กำหนดไว้ ***ทั้งที่จริงแล้วควรปรับสัดส่วนครูที่ดูแลเด็กพิการแต่ละประเภท เพื่อให้เด็กพิการได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง เช่น ระดับอนุบาลและประถมศึกษา ควรมีครู ๑ คน ดูแลนักเรียนพิการหูหนวก ๕ คน ระดับ ม.ต้น ควรมีครู ๑ คน ดูแลนักเรียน ๘ คน และ ม.ปลาย ควรมีครู ๑ คน ต่อนักเรียน ๑๐ คน*** อยากให้รัฐบาลชุดใหม่แก้ไขระเบียบดังกล่าวของสำนักงบประมาณ ทั้งนี้ ปัจจุบันโรงเรียนมีครู ๔๒ คน นักเรียน ๒๐๐ คน และในจำนวนนี้มีเด็กที่พิการซ้ำซ้อนทั้งหูหนวกและออทิสติก ๑๒ คน ซึ่งต้องใช้ครูดูแลในสัดส่วนครู ๑ ต่อนักเรียน ๑ คน หากปรับสัดส่วนครูกับนักเรียนให้เหมาะสมควรมีครู ๖๔ คน

---

[๑] คอลัมน์: แนวโน้ม: เสียงก้อง จาก สถานศึกษาขาดครู ๖๖,๐๙๔ อัตราทั่วประเทศ, **มติชนสุดสัปดาห์** ฉบับวันที่ ๒๙ กรกฎาคม – ๔ สิงหาคม ๒๕๕๔,หน้า ๓๓.

[๒] โรงเรียนคนพิการครวญขาดแคลนครู, **หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ**, ฉบับวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๔, หน้า ๗.

Legislative Institutional Repository of Thailand

นางศศิวิมล เพชรรัตน์ นายทะเบียนสมาคมคนพิการ-สติปัญญา แห่งประเทศไทย กล่าวว่า โรงเรียนขนาดเล็กสังกัด กทม. เช่น โรงเรียนสวนพลู โรงเรียนวัดหัวลำโพง โรงเรียนวัดแก้วแจ่มฟ้า ซึ่งทั้งหมดอยู่ในเขตบางรักประสบปัญหาขาดแคลนครูการศึกษาพิเศษ ขณะเดียวกัน ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเป็นเด็กพิการ เช่น ออทิสติก ดาวน์ซินโดรม พาลูกมาโรงเรียนเพียงระยะหนึ่งก็ไม่ยอมพาลูกมาอีก เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ไม่มีเงินค่ารถพาลูกมาโรงเรียน จึงอยากให้ กทม.จัดสรรอัตราครูการศึกษาพิเศษให้แก่โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัด อย่างน้อยโรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งอยากให้รัฐบาลใหม่ มีนโยบายให้เด็กพิการที่มีบัตรประจำตัวผู้พิการขึ้นรถเมล์ฟรี เพื่อให้เด็กกลุ่มนี้ได้รับโอกาสในการพัฒนาความรู้และศักยภาพ

ผลวิจัยชี้ชั้นเรียนร่วมเด็กพิการน้อย ครูขาดความรู้ ไร้ใบประกอบวิชาชีพ [๓]

นางปิยะรัตน์ นุชผ่องใส รองคณบดีฝ่ายการศึกษาและการวิจัย วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล เปิดเผยว่า ตนและคณะได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ **“สภาพปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการการศึกษาแก่เด็กพิการในประเทศไทย”** กับกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเฉพาะความพิการและในศูนย์การศึกษาพิเศษ เด็กพิการ และผู้ปกครองทั่วประเทศ จำนวน ๑,๑๗๗ คน

ซึ่งผลการวิจัยใน *ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ* พบว่า ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการอย่างเท่าเทียมทางสิทธิ โอกาส การมีส่วนร่วมเท่าเทียมกับคนทั่วไป ไม่แตกต่างกัน โดยเด็กสามารถเลือกเรียนในโรงเรียนทั่วไปได้ตามความสามารถและสามารถเรียนถึงระดับอุดมศึกษา โดยไม่เสียค่าเล่าเรียน ส่วนใน *ด้านการจัดการเรียนการสอน* พบว่า การสอนของครูยังเน้นเรื่องการบรรยายและสาธิต และครูยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับการสอนคละชั้น ครูไม่ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ หรือสำนักบริหารการศึกษาพิเศษ ส่วน ***ด้านทรัพยากรและปัจจัยเกื้อหนุน*** พบว่า งบประมาณไม่เพียงพอ ครูต้องปฏิบัติงานทั่วไปและงานธุรการควบคู่กับภาระการสอน ครูไม่มีความรู้เพียงพอในการผลิตสื่อ หรือไม่มีเครื่องมือในการผลิตสื่อ ห้องสมุดสำหรับเด็กในสถานศึกษาเฉพาะความพิการยังไม่มี ที่สำคัญที่สุดคือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติว่า เด็กพิการไม่สามารถเรียนได้ และเด็กพิการยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญหรือประโยชน์ของการศึกษา

นางปิยะรัตน์กล่าวต่อว่า ***หากเปรียบเทียบการศึกษากับเด็กพิการในต่างประเทศ*** จะพบว่าการเปิดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนทั่วไป และการเรียนในชั้นเรียนปกติร่วมกับเด็กทั่วไปในประเทศไทย ยังนับว่ามีน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดครูการศึกษาพิเศษที่มีความสามารถสอนรายวิชาต่างๆ และไม่มีใบประกอบวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษ ตลอดจนการประเมิน/คัดกรองก่อนเข้าโปรแกรมหรือรับบริการยังไม่มี

สำหรับแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการนั้นมีหลายแนวทาง อาทิ การกำหนดนโยบายให้เด็กพิการได้เรียนในโรงเรียนทั่วไปใกล้บ้าน หรือเป็นรูปแบบการเรียนร่วม ตลอดจนให้มีหน่วยงานระดับชาติด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการคอยทำหน้าที่ศึกษา วิจัย พัฒนา และเป็นแหล่งข้อมูลด้าน

---

[๓] หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๓ หน้า ๒๓.

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

การศึกษาสำหรับคนพิการ อีกทั้งการปรับปรุงหลักสูตรโดยคณะกรรมการที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการเด็ก และปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าด้านการศึกษาสำหรับคนพิการหรือการศึกษาพิเศษ ตลอดจนการจัดเตรียมอัตรากำลังครูการศึกษาพิเศษให้เพียงพอ เป็นต้น

<u>โพลการศึกษา..ร้อยละ ๙๓ ควรให้คนพิการเข้าถึงการศึกษาในทุกระดับ</u> [๔]

นายสมพร เทพสิทธา ประธานคณะทำงานการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เปิดเผยถึงผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ว่า ทางสภาที่ปรึกษาฯ ได้ว่าจ้างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในทรรศวรรษที่สอง (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๖๑) ปรากฏผลสำรวจออกมา ดังนี้ ๑) ประชาชนเห็นด้วยร้อยละ ๙๔.๔ ว่า รัฐบาลควรดำเนินการให้ครอบคลุมมิติด้านศาสนา ศีลธรรม คุณธรรม และ จริยธรรม ๒) เห็นด้วยร้อยละ ๙๔.๑ ว่า รัฐบาลควรให้การส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาด้านจริยศึกษา ศาสนา ศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งในด้านงานงบประมาณ บุคคลากร วิชาการ ขวัญและกำลังใจ ๓) ร้อยละ ๙๒.๙ เห็นว่ารัฐบาลควรนำวิชาศีลธรรมที่ถูกยกเลิกกลับคืนมาปรับปรุงการสอนและการเรียนรู้วิชาศีลธรรมให้มีประสิทธิภาพ ๔) ร้อยละ ๙๓.๔ เห็นว่า รัฐบาลควรส่งเสริม สนับสนุนการสอน และการเรียนรู้พระพุทธศาสนามาใช้ในสถานศึกษาทุกระดับ ๕) ร้อยละ ๙๐.๓ เห็นว่า รัฐบาลควรให้การส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนวิถีพุทธทั้งในด้านงบประมาณ บุคคลากร และขวัญกำลังใจของบุคคลากร ตลอดจนควรขยายโรงเรียนวิถีพุทธให้กว้างขวางมากขึ้น ๖) ร้อยละ ๘๘.๘ เห็นว่ารัฐบาลควรตรากฎหมายเกี่ยวกับการสอนจริยศึกษา โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ พระภิกษุ และฆราวาส ผู้แทนของหน่วยราชการ สถานศึกษา และองค์กรที่เกี่ยวข้องมาประชุมเพื่อยกร่างกฎหมายส่งเสริมจริยศึกษา ๗) ร้อยละ ๙๑.๒ เห็นว่า รัฐบาลควรใช้การศึกษาเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการเผยแพร่พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับเรื่องศาสนา ศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม ๘) ***ร้อยละ ๙๓ เห็นว่ารัฐบาลควรให้ผู้ด้อยโอกาสและคนพิการเข้าถึงการศึกษาในทุกระดับอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง*** ๙) ร้อยละ ๙๓ เห็นว่า การปฏิรูปการศึกษาควรมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต สนับสนุนให้คนทุกกลุ่ม ทุกระดับได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาทางเลือก ๑๐) ร้อยละ ๙๐ เห็นว่า รัฐบาลควรส่งเสริมการกระจายอำนาจในการศึกษา โดยเฉพาะประชาชนในระดับรากหญ้าหรือหมู่บ้านให้มีส่วนร่วมในการศึกษาของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจท้องถิ่นของตนเอง ความเป็นมาของท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น สถานที่สำคัญ และบุคคลสำคัญของท้องถิ่น ๑๑) ร้อยละ ๙๓.๒ เห็นว่าควรนำวิชาหน้าที่พลเมือง และวิชาประวัติศาสตร์กลับมาไว้ในหลักสูตรเพื่อให้คนไทยได้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ใช้สิทธิและหน้าที่อย่างเหมาะสม

---

[๔] โครงการส่งเสริมบริการนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น [ข้อมูลออนไลน์] สืบค้นจาก http://lib02.kku.ac.th/dsskku/index.php?option=com_content&view=article&id=3&Itemid=5 [๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕]

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มีจิตสำนึกในบุญคุณของแผ่นดิน มีความกตัญญูกตเวทีต่อพระมหากษัตริย์ และบุคคลสำคัญของชาติ และ ๑๒) ร้อยละ ๙๐ เห็นว่า เครื่องชี้วัดความสำเร็จของการศึกษาในทศวรรษที่สอง คือ คุณภาพของคน เช่น การทำให้คนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม รู้จักคิดและวิเคราะห์ เป็นผู้คิดชอบ พูดชอบ ทำชอบ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน (มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย ๑๑ พ.ค. ๒๕๕๔)

<u>เปิดรับ 'ครูพิการ' สอนหนังสือ 'พะโยม ชิณวงศ์' หวังลบปมด้อย สร้างปมเด่น</u> [๕]

สิทธิในการได้รับการศึกษาไม่ได้จำกัด เพื่อผู้เรียนในระบบการศึกษาเท่านั้น แต่ผู้เรียนที่อยู่นอกระบบการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กผู้ที่มีความพิการ หรือบกพร่องทางสติปัญญาที่มีอยู่ในประเทศทุกคน ก็จำเป็นต้องได้รับสิทธิเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาด้วยเพื่อให้มีความรู้นำไปใช้ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต

นายพะโยม ชิณวงศ์ ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า ตามมาตรา ๕ พ.ร.บ.การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดว่าคนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกสื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ที่กฎหมายกำหนด สศศ.ได้ดำเนินการผ่านศูนย์การศึกษาพิเศษ ซึ่งมีอยู่ ๗๗ ศูนย์ทั่วประเทศ ทำหน้าที่คัดกรองและดูแลเด็กพิการตั้งแต่แรกเริ่ม สังเกตเหตุ ของความพิการเพื่อทำการฟื้นฟูและสอนให้เขาช่วยเหลือตนเองได้ ที่สำคัญจะต้องทำความเข้าใจกับพ่อแม่ของเด็กพิการในการดูแล รวมทั้งสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับความพิการ หากเด็กคนใดที่มีศักยภาพที่จะเรียนต่อในสถานศึกษาได้ ทางศูนย์การศึกษาฯ ก็จะคัดกรองและส่งต่อไปเรียนในโรงเรียนตามประเภทความพิการ ๔ ประเภทหลักที่อยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ประเภทบกพร่องทางการได้ยิน (หูหนวก) บกพร่องทางสติปัญญา บกพร่องทางการมองเห็น และบกพร่องทางร่างกาย มีทั้งสิ้น ๔๓ โรง โดยโรงเรียนเหล่านี้จะเป็นโรงเรียนประจำ

นายพะโยมอธิบายอีกว่า ในกรณีที่พบว่า เด็กมีความพิการซ้ำซ้อน เจ็บป่วยเรื้อรัง ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้นั้น เราจะจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปดูแล ขณะเดียวกันเนื่องจากผู้พิการในลักษณะนี้จำเป็นต้องได้รับการดูแลใกล้ชิด ทำให้บางครอบครัวพ่อแม่ออกไปทำงานไม่ได้ เราก็ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จัดทำโครงการปรับบ้านเป็นห้องเรียนเปลี่ยนพ่อแม่เป็นครู ให้มีความรู้ในการดูแลลูก ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมอาชีพให้เขาสามารถสร้างรายได้ด้วย ทั้งนี้ การทำงานดูแลผู้พิการจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด ซึ่งปัจจุบันดำเนินการไปแล้วใน ๔๒ จังหวัด และจะขยายผลเพิ่มเติมในอนาคต

---

[๕] เกศกาญจน์ บุญเพ็ญ, คอลัมน์ : ส่องคนคุณภาพ ,**หนังสือพิมพ์ ASTV ผู้จัดการรายวัน**, ฉบับวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๔ หน้า ๑๐.

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

นายพะโยมกล่าวว่า “หัวใจสำคัญของการดูแลนักเรียนผู้พิการ เราต้องเข้าใจเขา พัฒนาเด็กได้อย่างตรงจุด ตรงประเภทของความพิการเพื่อให้เด็กสามารถมีทักษะชีวิตที่จะช่วยเหลือตนเองได้ ขณะเดียวกันเราอาจจะต้องสอนอาชีพหรือหาช่องทางสร้างอาชีพ เพื่อให้เด็กมีความสามารถนำไปหาแนวทางเลี้ยงชีพในอนาคต เช่น เด็กพิการร่างกายบางรายเก่งและถนัดทางไฟฟ้า เราก็ร่วมมือกับหน่วยงาน เช่น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ไปสอนอาชีพ เป็นต้น”

นายพะโยมยังอธิบายอีกว่า “ครู” เป็นกำลังสำคัญมากต่อการพัฒนาเด็กพิการ ดังนั้นขณะนี้ทางกระทรวงฯ จึงเร่งยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ แต่สำหรับครูการศึกษาพิเศษนั้นจะแตกต่างจากครูที่สอนทั่วไป เพราะนอกจากต้องเชี่ยวชาญในด้านการสอนแล้ว ยังต้องมีทักษะในด้านการสื่อสารไปยังผู้เรียนด้วยจำเป็นต้องพัฒนาเป็นกรณีพิเศษ

“จากประสบการณ์ที่เคยเป็นผู้บริหารโรงเรียน หรือจากการไปดูงาน พบว่าครูที่มีความพิการจะเข้าใจถึงความรู้สึกของเด็กได้ดีกว่าครูปกติ อย่างครูหูหนวกเวลาสอนสื่อสารต่อเด็กนั้น จะช่วยให้เด็กเข้าใจและเก่งเรื่องการใช้ภาษามือมากขึ้น หรือบางครั้งครูจะเป็นผู้สื่อให้เราได้ว่าจุดใดบริเวณใดในโรงเรียนที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้ชีวิตของเด็ก เป็นต้น ที่สำคัญเด็กจะรู้สึกว่าตัวเขามีคุณค่า เพราะเห็นตัวอย่างจากครูที่มีความพิการเหมือนเขามีความสามารถและมีงานทำ จะช่วยให้เขาไม่รู้สึกท้อแท้หรือกลัวการใช้ชีวิต ขณะเดียวกันครูทั่วไป ก็จะมีที่ปรึกษาเรื่องการใช้ภาษามือเพื่อการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น” นายพะโยมกล่าวทิ้งท้าย

<u>พิการกายอย่าปล่อยให้เขาพิการใจ เมื่อครูพี่เลี้ยงเด็กพิการขาดแคลน</u> [๖]

อุแว้...อุแว้ เสียงจากหลายชีวิตที่กำลังจะขับเคลื่อนอย่างช้าๆ บนโลกใบนี้ เสมือนเป็นเพลงบรรเลงของความโศกเศร้า เพราะรู้ถึงชะตากรรมอันโดดเดี่ยวที่ต้องเผชิญอย่างลำพัง ไม่เพียงเท่านั้นพวกเขายังถูกพรากบางอย่างจากห้วง 'ทุพพลภาพ' ตั้งแต่กำเนิด

หากความทุพพลภาพนั้นได้รับการดูแลจากผู้ให้กำเนิด ถือเป็นความโชคดีและเป็นสิ่งที่สามารถทำให้พวกเขายืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างภาคภูมิ แต่ชะตากรรมอันโหดร้ายของผู้บริสุทธิ์ตัวน้อยที่ถูกทอดทิ้งอย่างไร้ความปรานี ซึ่งสถานที่ที่ทารกพิการถูกทิ้งมากที่สุดนั้นคือ โรงพยาบาล รองลงมาคือตามท้องถนน ฯลฯ ซึ่งพวกเขาก็กลายมาเป็นสมาชิกของสถานสงเคราะห์เด็กพิการไปโดยปริยาย

และสถิติของเด็กพิการที่ถูกทอดทิ้งนั้นก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ด้านสถานสงเคราะห์เองก็ต้องรองรับสมาชิกผู้ไร้เดียงสาที่เพิ่มขึ้น จนปริมาณของเด็กนั้นมากจนสถานที่และบุคลากรไม่เพียงพอ อย่างกรณีครูพี่เลี้ยงที่รับภาระดูแลเด็กเกินอัตราส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

กระทั่งคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้เพิ่มการจ้างครูพี่เลี้ยงเด็กพิการกว่า ๑๐,๐๐๐ อัตรา เพื่อปฏิบัติงานช่วยเหลือดูแลเด็กพิการร่วมกับครูผู้สอนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมทั่วประเทศ

---

[๖] หนังสือพิมพ์ ASTV ผู้จัดการรายวัน ฉบับวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๔ หน้า ๒๙-๓๐.

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

สิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงการไร้ความรับผิดชอบของพ่อแม่บางประเภทในสังคม ซึ่งพวกเขาเหล่านั้นก็คงมีเพียงตราบาปที่ติดตัว แต่สำหรับเด็กพิการผู้ถูกทอดทิ้งนั้นต้องเผชิญวิบากกรรมถูกจองจำในความสงเคราะห์ของสังคมไปชั่วชีวิต

สถานการณ์เด็ก (พิการ)

เด็กพิการที่ถูกทอดทิ้งในประเทศไทยนั้น ถือว่าเข้าสู่ภาวะวิกฤต นพ.ประจักษ์ เภตรากาศ ประธานมูลนิธิเด็กพิการบอกเล่าถึงสถานการณ์ของเด็กพิการในประเทศไทยว่า

"เฉลี่ยแล้วเด็กพิการที่มีอยู่ในประเทศไทย มีอยู่ประมาณ ๒๐-๓๐ เปอร์เซ็นต์ของคนพิการทั้งหมดที่อยู่ในวัยเรียน โดยหลักการแล้ว ถ้าเราพูดถึงความพิการ ก็หมายถึงคนที่ทำกิจวัตรประจำวันบางอย่างไม่ได้เหมือนคนปกติ"

สิ่งหนึ่งที่เด็กพิการขาดโอกาสเป็นอย่างมากนั้นก็คือ การศึกษาที่เทียบเท่าคนปกติ ซึ่งการที่เขาจะทำกิจกรรมทางสังคมแบบคนทั่วไปย่อมเป็นปัญหา ในส่วนนี้จำเป็นต้องมีครูพี่เลี้ยงดูแล

"การที่เขาจะเข้าไปทำกิจกรรมทางสังคมอย่างการเรียนหนังสือนี่จะเป็นปัญหา เพราะระบบการศึกษาแบบทั่วไปออกแบบมาให้สำหรับคนที่ช่วยตัวเองได้ในระดับหนึ่ง ดังนั้นถึงแม้เด็กจะสติปัญญาดี ภาวะทางอารมณ์ดี แต่เด็กก็อาจจะมีความพิการทางร่างกายที่อาจจะช่วยตัวเองไม่ได้ ทำให้ขาดโอกาสในการศึกษา"

ในระบบการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น ครูจะทำหน้าที่สอนและทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงไปด้วย ซึ่งประจักษ์ยังยืนยันอยู่เสมอว่า สุดท้ายแล้วครู ยังคงเป็นคนที่มีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กที่สุดเสมอ ไม่ว่าจะมีพี่เลี้ยงหรือไม่ก็ตาม

ในเงาครูพี่เลี้ยง

สังคมอาจตัดสินเรียกเด็กที่มีความบกพร่องว่า "เด็กพิการ" แต่สำหรับคนกลุ่มหนึ่งพวกเขานั้นเป็น "เด็กพิเศษ" ครูพี่เลี้ยงนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็กกลุ่มนี้เป็นอย่างมาก เพราะเป็นผู้ช่วยของครูผู้สอน ช่วยเกื้อกูลการเรียนรู้สู่เด็กพิเศษ

นฤมล เพชรน้อย รักษาการหัวหน้าฝ่ายวิชาการศูนย์การเรียนรู้พิเศษประภาคารปัญญา หน่วยงานภาคเอกชนสังกัดมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ เปิดเผยว่า ศูนย์ฯ นี้จัดตั้งเพื่อฝึกอบรมพัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลางและระดับหนัก

"ครูพี่เลี้ยงนั้นมีความสำคัญมาก ครูพี่เลี้ยงจะทำหน้าที่ช่วยครูผู้สอนดูแลเด็ก ซึ่งการที่มีครูพี่เลี้ยงก็จะดูแลในเรื่องช่วยการสอนได้อย่างใกล้ชิด สามารถเข้าถึงตัวเด็กได้มากขึ้น เพราะบางเรื่องครูผู้สอนนั้นไม่สามารถทำเองได้ทั้งหมด จำเป็นต้องมีพี่เลี้ยงคอยช่วย"

สิ่งหนึ่งที่ครูพี่เลี้ยงพึงต้องมีคือ นิสัยรักเด็ก ด้านหน้าที่ของครูพี่เลี้ยงนั้นก็จะคอยดูแลให้เด็กช่วยเหลือตัวเองได้เบื้องต้น เพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่สังคมภายภาคหน้า

"ครูพี่เลี้ยงที่นี่ส่วนมากจะรักเด็กอยู่แล้ว ก็เหมือนกับการเลี้ยงลูกเลี้ยงหลาน ดูแลกิจธุระส่วนตัว อาจจะพาเด็กเข้าห้องน้ำ สอนแต่งตัว ฯลฯ ทั้งหมดนี้เสริมสร้างทักษะช่วยเรื่องพัฒนาการของเด็กได้ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับตัวเด็กแต่ละคนด้วยว่ารับได้แค่ไหน อย่างบางคนอายุ ๑๐ ขวบ เรียนมา ๒ ปียังไม่สามารถแต่งตัวได้เอง ฯลฯ สำหรับเด็กที่ได้รับการฝึกอบรมแล้วเขาก็ช่วยเหลือตัวเองได้ในระดับหนึ่ง"

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ส่วนสำคัญอีกอย่างที่ครูพี่เลี้ยงทุกคนต้องมี คือ ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และความเอื้ออาทร เนื่องจากพัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหรือทางด้านอื่นนั้นช้ากว่าเด็กปกติ

นักเรียนพิการมาตรฐานการศึกษาบนเส้นด้าย

ลักษณะความพิการแต่ละอย่างนั้นมีผลกระทบต่อตัวเด็กที่แตกต่างกัน แต่เด็กกลุ่มนี้จำเป็นต้องได้รับการดูแลทั้งทางด้านร่างกายและส่งเสริมศักยภาพทางด้านจิตใจไปพร้อมๆ กัน

ณรงค์ ปฏิบัติสรกิจ ประธานมูลนิธิคนพิการไทย อธิบายถึงนโยบายเกี่ยวกับครูพี่เลี้ยงเด็กพิการของกระทรวงศึกษาธิการว่า ยังไม่มีความชัดเจนตามมาตรฐานสากลทั้งในเรื่องนโยบายและบุคลากร ตัวอย่างเช่น ความมั่นคงทางวิชาชีพของครูพี่เลี้ยงซึ่งมีน้อยมาก เพราะบุคคลเหล่านี้ไม่ได้มีตำแหน่งประจำ แต่ทำงานตามสัญญาจ้าง และคิดค่าจ้างเป็นรายวันหรือรายชั่วโมง ดังนั้น จึงไม่มีคนที่จะเข้ามาทำงานด้านนี้อย่างจริงจัง

“กระทรวงศึกษาธิการไม่มีอัตราตรงนี้จริงจัง อย่างปกติเขาจะมีศูนย์การศึกษาพิเศษ จังหวัดละศูนย์ แล้วแต่ละจังหวัดก็จะมีอัตราการจ้างของตัวเอง และครูพวกนี้ดูแลเด็กแบบทั่วไป ถือเป็นครูประจำชั้นเท่านั้น และฐานะก็ไม่แน่นอน พอหมดสัญญาจ้างก็ต้องออก ดังนั้นพอเขาเห็นแบบนี้ หากมีที่อื่นดีกว่าเขาก็ไป ดังนั้นครูที่ได้รับการอบรมมาจึงขาดแคลนอยู่เรื่อยๆ”

เมื่อมาเทียบกับต่างประเทศ เด็กพิการในสังคมของไทย จึงอยู่ในสภาพที่น่าเป็นห่วง เพราะระบบวิธีการจัดการของประเทศที่เจริญแล้วนั้นดีกว่าไทยอยู่มาก อาทิ อัตราการจ้างครูซึ่งมีกำหนดไว้แน่นอน และแบ่งประเภทเด็กชัดเจน เช่น เด็กที่เป็นออทิสติกก็จะต้องมีผู้ดูแลอยู่ตลอดเวลา ขณะที่เด็กที่พิการทางร่างกายก็สามารถปล่อยได้

“ของเราเทียบกับคนอื่นเขาไม่ได้ ไม่ใช่เพราะปัญหาด้านคุณภาพ เพราะเรื่องนี้มันพัฒนากันได้ แล้วเราเองก็มีศูนย์อบรมแต่ปัญหาอยู่ที่วิธีจัดการ คือต้องเข้าใจก่อนว่า บ้านเรามีบุคลากรด้านนี้ไม่เพียงพอ ทั้งที่จริงๆ กองทุนการศึกษาสำหรับเด็กพิการก็มีเงินพอสมควร แต่ครูพี่เลี้ยงนั้นไม่มีความแน่นอนจะหมุนเวียนตลอดเวลา ซึ่งแน่นอนว่าย่อมส่งผลไปถึงเด็ก เพราะครูที่ไม่คุ้นเคยกับเด็ก ไม่พัฒนาศักยภาพในตัวเอง ก็ย่อมจะไม่สามารถสอนหรือพัฒนาเด็กได้”

เพราะฉะนั้น ทางออกของเรื่องนี้จึงอยู่ที่รัฐจะมีความจริงจังกับเรื่องนี้ให้มากขึ้น ณรงค์ กล่าวแนะว่าต้องเปิดตำแหน่งอัตราประจำให้แก่ครูพี่เลี้ยงเหล่านี้ เพราะสามารถแก้ไขปัญหาเรื่องความไม่ต่อเนื่องของครูพี่เลี้ยงได้

อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่จะโอบอุ้มเด็กพิการให้ใช้ชีวิตประจำวันได้ปกติที่สุด ก็คงเป็นโอกาสที่สังคมพร้อมใจกันหยิบยื่นให้พวกเขา เพราะความพิการนั้นไม่ได้เป็นอุปสรรคในการดำรงชีวิตแต่อย่างใด แม้จะมีนโยบายจากภาครัฐในเรื่องอัตราครูพี่เลี้ยงเด็กพิการเพิ่มขึ้นให้เพียงพอ ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีแต่ไม่ใช่ดีที่สุด เพราะกระบวนการทั้งหมดก็เป็นการแก้ปัญหาที่เหตุปลายสุด ไม่ใช่ต้นเหตุของการขาดแคลนครูพี่เลี้ยง เพราะฉะนั้นการแก้ปัญหาเด็กพิการที่ถูกทอดทิ้งในสังคมไทย จึงไม่ใช่หน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่เป็นเรื่องของสถาบันครอบครัวและความร่วมมือร่วมใจของคนในสังคม

เมื่อบางสิ่งขาดหายไป ฉันกลายเป็น “เด็กพิการ” ขอแค่ให้พวกเขาพิการทางร่างกายหรืออวัยวะเพียงอย่างเดียว แต่อย่าปล่อยให้เด็กๆ เหล่านี้ต้องพิการทางจิตใจอย่างไม่มีทางแก้อีกเลย

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ภาคผนวก

ก. พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑

ข. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒

ค. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

พระราชบัญญัติ

การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

พ.ศ. ๒๕๕๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เป็นปีที่ ๖๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"คนพิการ" หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใดเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

"ผู้ดูแลคนพิการ" หมายความว่า บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลอื่นใดที่รับดูแลหรือรับอุปการะคนพิการ

"แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล" หมายความว่า แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล

"เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก" หมายความว่า เครื่องมือ อุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ หรือบริการที่ใช้สำหรับคนพิการโดยเฉพาะ หรือที่มีการดัดแปลงหรือปรับใช้ให้ตรงกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคล เพื่อเพิ่ม รักษา คงไว้ หรือพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่จะเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร รวมถึงกิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตอิสระ

"ครูการศึกษาพิเศษ" หมายความว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป และปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

"การเรียนร่วม" หมายความว่า การจัดให้คนพิการได้เข้าศึกษาในระบบการศึกษาทั่วไปทุกระดับและหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการจัดการศึกษา ให้สามารถรองรับการเรียนการสอนสำหรับคนทุกกลุ่มรวมทั้งคนพิการ

"สถานศึกษาเฉพาะความพิการ" หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ ทั้งในลักษณะอยู่ประจำ ไป กลับ และรับบริการที่บ้าน

"ศูนย์การศึกษาพิเศษ" หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบ หรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต และจัดการศึกษาอบรมแก่ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากรและชุมชน รวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใด ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง

"ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ" หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบ หรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการโดยเฉพาะ โดยหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์และสถาบันทางสังคมอื่นเป็นผู้จัด ตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษาและหลักสูตรระยะสั้น

"องค์การคนพิการแต่ละประเภท" หมายความว่า องค์กรสมาชิกระดับชาติตามประเภทความพิการที่ได้แจ้งชื่อไว้กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

"กองทุน" หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

มาตรา ๕ คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาดังนี้

(๑) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

(๒) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

(๓) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

มาตรา ๖ ให้ครูการศึกษาพิเศษในทุกสังกัดมีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนพิเศษตามที่กฎหมายกำหนด

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ องค์ความรู้ การศึกษาต่อเนื่องและทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๗ ให้สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนร่วม สถานศึกษาเอกชนการกุศลที่จัดการการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ และศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานได้รับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากรัฐ

หลักเกณฑ์และวิธีการในการรับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๘ ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวง

สถานศึกษาในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งการเรียนร่วม การจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใด

ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย

ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการและประสานความร่วมมือจากชุมชนหรือนักวิชาชีพเพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับ หรือบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๙ ให้รัฐจัดเงินอุดหนุนเพื่อส่งเสริมการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและความสามารถในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ให้รัฐจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

มาตรา ๑๐ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบหรือประกาศ แล้วแต่กรณี ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๒
การส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

มาตรา ๑๑ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นคนพิการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อธิบดีกรมสุขภาพจิต อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสิบสามคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงในด้านการบริหารการศึกษา ด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ ด้านกฎหมาย ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ และด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านรวมกัน ทั้งนี้ อย่างน้อยเจ็ดคนต้องมาจากองค์การคนพิการแต่ละประเภท

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นเลขานุการ และให้แต่งตั้งข้าราชการในสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ แผนการจัดสรรทรัพยากรและแนวทางการพัฒนาการบริหารและการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทุกระบบและทุกระดับต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

(๒) เสนอความเห็นและให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดหลักสูตร การกำหนดมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินและการทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการการได้มาและจำนวนเงินค่าตอบแทนพิเศษของครูการศึกษาพิเศษ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

(๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการของหน่วยงานในทุกสังกัดที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ รวมทั้งอนุมัติโครงการหรือแผนงานที่จะใช้เงินกองทุนในส่วนที่เกินกว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุน

(๔) วางระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ การอุดหนุนทางการศึกษา การจัดสรรเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการของสถานศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนรวมทั้งศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ

(๕) ส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการการศึกษาสำหรับคนพิการ รวมทั้งสนับสนุนโครงการเพื่อสิทธิทางการศึกษาของคนพิการ

(๖) ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างบูรณาการ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ให้มีองค์ความรู้ การศึกษาต่อเนื่องและทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๗) วางระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังตามมาตรา ๒๓ (๑)

(๘) วางระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน เพื่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามมาตรา ๒๓ (๒)

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

(๙) วางระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนตามมาตรา ๒๓ (๓)

(๑๐) วางระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุน การตัดหนี้เป็นสูญ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังตามมาตรา ๒๔

(๑๑) วางระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐาน ให้การรับรอง หรือเพิกถอนการรับรองแก่สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนร่วม สถานศึกษาเอกชนการกุศลที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ

(๑๒) ปฏิบัติงานอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๓ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ภายในหกสิบวัน ในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๖) รัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ รัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลืออยู่ไม่ถึงหกสิบวันจะไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๑๖ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมครั้งใดถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม หากรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ทั้งหมด ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมของคณะอนุกรรมการ ให้นำมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๘ ให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่เกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการ รวมทั้งให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสถานศึกษา รวมทั้งประเมินและรายงานผลต่อคณะกรรมการ

(๒) สนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดการเรียนร่วมแก่คนพิการในเขตพื้นที่รับผิดชอบอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

(๓) วิจัย และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของคนพิการ

(๔) ผลิต วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสรรเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก

(๖) ดำเนินการเกี่ยวกับงานธุรการของกองทุน

(๗) ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานทางการศึกษาสามารถผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๘) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

(๙) ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุน กำกับ ดูแล ให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา ๑๙ ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการเรียนร่วม การนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามที่กฎหมายกำหนด

เพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้การสนับสนุนทรัพยากร องค์ความรู้ และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านแก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๒๐ ให้สถานศึกษาเฉพาะความพิการของรัฐมีหน้าที่จัดการศึกษาตามภารกิจแก่คนพิการ โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล

หมวด ๓
กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

มาตรา ๒๑ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้น เรียกว่า "กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ" ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้จ่ายในการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง โดยกองทุนประกอบด้วย

(๑) เงินและทรัพย์สินที่โอนมาจากเงินกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๔๖

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๓) เงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

(๔) เงินรายได้ที่ได้จากการออกสลากหรือการจัดกิจกรรม

(๕) ดอกผลและผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

(๖) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้

(๗) รายได้บางส่วนจากภาษีของสินค้าและบริการที่เป็นสาเหตุแห่งความพิการตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๒๒ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นประธานกรรมการ รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้แทนองค์การคนพิการหนึ่งคนเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนสิบเอ็ดคน ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนองค์การคนพิการแต่ละประเภทอย่างน้อยเจ็ดคนเป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๒๓ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการลงทุน การหาประโยชน์และการจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๒) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน เพื่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนมอบหมาย

มาตรา ๒๔ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุน และการตัดหนี้เป็นสูญให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

มาตรา ๒๕ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนจัดทำงบการเงินส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนทุกรอบปีแล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๒๖ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง และการประชุมของคณะกรรมการบริหารกองทุนโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๗ เมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว ให้โอนบรรดาเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ของกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ไปเป็นของกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้

ในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบว่าด้วยการบริหารกองทุนตามมาตรา ๑๒ ให้นำระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ใช้ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้มีระเบียบว่าด้วยการบริหารกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๘ ในวาระเริ่มแรกที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาพิเศษตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ทำหน้าที่จนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๙ ให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาที่ผ่านการอบรมวุฒิบัตรครูการศึกษาพิเศษตามหลักสูตรที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอนุมัติก่อนการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นครูการศึกษาพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้ที่ผ่านการอบรมวุฒิบัตรครูการศึกษาพิเศษตามหลักสูตรที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอนุมัติ มีสิทธิได้รับแต่งตั้งเป็นครูการศึกษาพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
นายกรัฐมนตรี

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป จึงจำเป็นต้องจัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ ดังนั้น เพื่อให้การบริการและการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการในด้านการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึงทุกระบบและทุกระดับการศึกษา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

หน้า ๔๕
เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๘๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๘ มิถุนายน ๒๕๕๒

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงออกประกาศกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า "ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒"

ข้อ ๒ ประเภทของคนพิการ มีดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น

(๒) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

(๓) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

(๔) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ

(๕) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

(๖) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา

(๗) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์

(๘) บุคคลออทิสติก

(๙) บุคคลพิการซ้อน

ข้อ ๓ การพิจารณาบุคคลที่มีความบกพร่องเพื่อจัดประเภทของคนพิการ ให้มีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเลือนน้อยจนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภทดังนี้

(๑.๑) คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมาก จนต้องใช้สื่อสัมผัสและสื่อเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ ๖ ส่วน ๖๐ (๖/๖๐) หรือ ๒๐ ส่วน ๒๐๐ (๒๐/๒๐๐) จนถึงไม่สามารถรับรู้เรื่องแสง

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

(๑.๒) คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ขยายใหญ่ด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ หรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หากวัดความชัดเจนของสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ ๖ ส่วน ๑๘ (๖/๑๘) หรือ ๒๐ ส่วน ๗๐ (๒๐/๗๐)

(๒) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

(๒.๑) คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านทางการได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งโดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน ๙๐ เดซิเบลขึ้นไป

(๒.๒) คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งหากตรวจวัดการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า ๙๐ เดซิเบลลงมาถึง ๒๖ เดซิเบล

(๓) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย ๒ ทักษะจาก ๑๐ ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ ๑๘ ปี

(๔) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

(๔.๑) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมส่วนหรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว ความบกพร่องดังกล่าวอาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อและกระดูก การไม่สมประกอบ มาแต่กำเนิด อุบัติเหตุและโรคติดต่อ

(๔.๒) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือมีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

(๕) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ

(๖) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องในการเปล่งเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือบุคคลที่มีความบกพร่อง ในเรื่องความเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด การเขียนหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหาและหน้าที่ของภาษา

(๗) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ ได้แก่ บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์หรือความคิด เช่น โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า โรคสมองเสื่อม เป็นต้น

(๘) บุคคลออทิสติก ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วน ซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินั้นค้นพบได้ก่อนอายุ ๓๐ เดือน

(๙) บุคคลพิการซ้อน ได้แก่ บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒
จุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
เรื่อง หลักเกณฑ์การให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริม
และพัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคสอง และมาตรา ๑๒ (๖) แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการจึงออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การให้ครูการศึกษาพิเศษ ครูและคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ องค์ความรู้ การศึกษาต่อเนื่องและทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า "ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง หลักเกณฑ์การให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒"

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

"สถานศึกษา" หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในทุกระดับหรือหน่วยงานการศึกษาอื่นทั้งของรัฐและเอกชนที่มีคนพิการเข้าเรียนหรือที่พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

"ครูการศึกษาพิเศษ" หมายความว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป และปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

"ครู" หมายความว่า บุคคลากรซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา

"คณาจารย์" หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัยทางด้านการศึกษาพิเศษในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

/ข้อ ๔ ให้ครู...

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ข้อ ๔ ให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพองค์ความรู้ การศึกษาต่อเนื่องและทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ดังต่อไปนี้

(๑) ได้รับการฝึกอบรมหรือพัฒนาให้มีทักษะเฉพาะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการแต่ละประเภท อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๒) ได้รับการพัฒนาศักยภาพตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพอย่างน้อยสามปีต่อครั้ง

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุน ให้ได้รับการศึกษาต่อเนื่องทางด้านการศึกษาพิเศษหรือพัฒนาองค์ความรู้ทางการศึกษาพิเศษที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี

(๔) ส่งเสริมและพัฒนาด้านอื่นๆ ตามความเหมาะสมและความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ข้อ ๕ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ การดำเนินการตามข้อ ๔ ให้มีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) การฝึกอบรมหรือพัฒนาให้มีทักษะเฉพาะในการจัดการศึกษาตาม (๑) ของข้อ ๔ ต้องเป็นหลักสูตรกลางที่คณะกรรมการได้กำหนดไว้ตามความเหมาะสมและมีลักษณะเฉพาะเพื่อคนพิการแต่ละประเภท และสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำหลักสูตรกลางดังกล่าวไปใช้การฝึกอบรมหรือพัฒนานั้น ในการนี้ หากคณะกรรมการเห็นว่าสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใดได้กำหนดหลักสูตรขึ้นเองมีความเหมาะสม คณะกรรมการก็สามารถให้ความเห็นชอบและถือเป็นหลักสูตรที่ใช้ฝึกอบรมหรือพัฒนานั้นได้

(๒) การพัฒนาศักยภาพตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพตาม (๒) ของข้อ ๔ ต้องเป็นหลักสูตรซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการฝึกอบรมเป็นการเฉพาะ โดยหลักสูตรนั้นจะต้องมีลักษณะตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพการศึกษาพิเศษ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์รวมทั้งโครงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมที่ประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตลอดจนมีการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรนั้น

(๓) การส่งเสริมและสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาต่อเนื่องที่สูงกว่าระดับปริญญาตรีตาม (๓) ของข้อ ๔ ต้องเป็นการศึกษาที่มีการกำหนดประเภทของทุน สาขาวิชาที่จะศึกษา สถานศึกษาทั้งในและต่างประเทศ และระยะเวลาการศึกษา

(๔) การส่งเสริมและพัฒนาด้านอื่นๆ ตาม (๔) ของข้อ ๔ ต้องมีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการดำเนินการดังกล่าว

/ข้อ ๖ การพัฒนา...

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

ข้อ ๖ การพัฒนาศักยภาพครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานต้นสังกัดร่วมกับหน่วยงาน สถาบัน หรือมหาวิทยาลัย ซึ่งมีรูปแบบและวิธีการในการพัฒนาศักยภาพเพื่อให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ดังกล่าวสามารถนำไปจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐานยิ่งขึ้น

ข้อ ๗ การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ให้ส่วนราชการหน่วยงานต้นสังกัด หรือกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ สนับสนุนงบประมาณให้เหมาะสมและเพียงพอ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒

นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
ประธานกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand

สำนักวิชาการ ให้การบริการทางวิชาการ

๑. ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ ให้บริการในวันและเวลาราชการ
- กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙
ด้านการเมืองการปกครอง ความมั่นคง การทหาร การยุติธรรม กฎหมายระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อนุญาโตตุลาการ ทรัพย์สินทางปัญญา
- กลุ่มงานบริการวิชาการ ๒ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๑ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙
ด้านเศรษฐกิจ พาณิชย์ การเงิน การคลัง การธนาคาร การลงทุน งบประมาณ ประกันภัย อุตสาหกรรม คมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตรและสหกรณ์
- กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙
ด้านสังคม การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม แรงงานและสวัสดิการสังคม เด็ก สตรี การสาธารณสุข การท่องเที่ยว การกีฬา วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การพลังงาน

๒. ณ จุดบริการสารสนเทศอิเล็คทรอนิกส์ (E-knowledge Services) อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๓ ให้บริการในวันและเวลาราชการ สำหรับวันประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้บริการถึงเวลา ๑๙.๓๐ น. โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๘๗๗ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๘๗๘

พิมพ์ที่สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ออกแบบปกโดย น.ส.รติมา ศารทะปีระ

LIRT
Legislative Institutional Repository of Thailand